

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

DEŽELNI VRTILJAK

Čez nekaj mesecev bodo pri nas deželne volitve. To je pomembno volilno srečanje, saj tu volilci odločamo o delu in bodočnosti naše dežele. Pred kratkim smo se spomnili štiri-desete obletnice ustanovitve dežele Furlanije-Juljske krajine in njenega statuta. To pomeni še danes mejnik v naši krajevni politični zgodovini in to tudi v sklopu vprašanj slovenske manjšine. Saj je prav njena prisotnost eden izmed razlogov za posebni statut, kar je ob slavni obletnici poudaril tudi predsednik deželnega sveta Martini, ki je ob tej priložnosti spregovoril tudi v našem jeziku.

Volitve so torej že skoraj pred nami, saj bodo po predvidevanjih v mesecu maju. S tem pa se postavlja cela vrsta vprašanj, ki že dolgo burijo duhove v našem okolju. In to zlasti glede na izbiro predsedniških kandidatov, saj bomo zdaj prvič neposredno izvolili deželne predsednika.

Oba nasprotujoča si politična pola že dolgo govorita o bodočem predsedniku dežele. Za levo sredino je izbira že gotova. Kandidat je nekdanji tržaški župan in sedanji poslanec v rimskem parlamentu Riccardo Illy. Pol svoboščin (kot se uradno imenuje desna sredina) pa se je najprej zavzemal za kandidaturu sedanjega predsednika, ki je Renzo Tondo. Nato je v boj vstopila - v imenu Severne lige - sedanja podpredsednica dežele Alessandra Guerra, ki je pred leti sicer že predsedovala deželni vladi. Nastale so polemike, v glavnem pa je vsa izbira prešla na rimsko raven. O tem v bistvu sedaj odločata Berlusconi in Bossi, ki sta se večkrat v ta namen sestala na zasebnih večerjih v predsednikovi vili v kraju Arcore v Lombardiji, in tako od daleč odločata o stvarih, ki bi jih sicer morali re-

ševati na deželni ravni. Vmes je padlo še kako ime, ki pa nima nobene možnosti za uspeh. Vsekakor bo treba počakati na definitivno izbiro desnice.

Pa Slovenci? V vsej skoraj polstoletni zgodovini naše dežele smo Slovenci odigrali svojo vlogo. Že od začetka smo se borili za priznanje naših pravic, ki pa so v deželni statutu le blede omenjene v členu 3, ki pravi, da dežela štiti enokopravnost vseh državljanov in njihov etnične značilnosti. Sicer je kasneje deželna uprava zlasti po delu slovenskih svetovalcev sprejela več ustreznih zakonov in tako razvija marsikaj pozitivnega. Vse to je gotovo zasluga slovenskih deželnih svetovalcev od ustanovitve dežele od leta 1964 dalje. Še posebno vlogo je s svojimi izvoljenimi predstavniki imela Slovenska skupnost, saj je kot pristen izraz naše manjšine in s svojim samostojnim nastopom res bila skoraj dobra tri desetletja resničen glas manjšine.

Deželni poslanci Slovenske skupnosti Jože Škerk, Drago Štoka, Bojan Brežigar ter Ivo Jevnikar so zmeraj odločno bili boj za čim večjo uveljavitev slovenskih pravic in priznanje naše manjšine kot samostojnega subjekta. Krivični volilni zakoni so kasneje onemogočili samostojno slovensko prisotnost v deželni svet.

Pustimo sedaj volilni vrtiljak predsedniških aspirantov. Kaj naj zato naredimo? Zdržimo spet svoje sile in to vse za to, da pridemo kot Slovenci v prihodnji deželni svet in kasneje v deželni odbor. Pred leti se je prav po zaslugi slovenske stranke bila bitka za zajamčeno zastopstvo Slovencev. Ta kljub dosedanjim neuspehom ni še izgubljena. Zato strnjeno in odločno v boj za naše pravice.

ANDREJ BRATUŽ

DEŽELNE VOLITVE

DESNICA ŠE NIMA KANDIDATA

Vse kaže, da se "neskončna zgodba" v zvezi z določitvijo desnosredinskega kandidata za predsednika deželne vlade Furlanije-Juljske krajine ob bližnjih volitvah še ni končala. Javnost je prisiljena biti priča že skrajno neokusnemu igračkanju političnih sil desne sredine, ki se nikakor ne morejo dogovoriti, ali bo njihov zastavonoša sedanji predsednik deželne vlade Renzo Tondo ali pa podpredsednica Alessandra Guerra. Do trenutka, ko pišemo ta prispevek, ni še jasno, kako se bodo stvari razvijale,

verjetno pa bodo morali še enkrat poseči vsedržavni vrhovi desne sredine, v brk toliko opevanemu federalizmu in avtonomiji. Sicer je do deželnih volitev še nekaj mesecev časa in lahko ljudje marsikaj pozabijo, čeprav mislimo, da si bo kljub vsemu marsikateri volivec zapomnil cirkus, katerega moral biti priča, in temu tudi ustrezno glasoval.

V okviru leve sredine imajo v zvezi s tem veliko manj problemov. Ime kandidata Riccardo Illyja ne povzroča težav, tako da je nekdanji tržaški žu-

pan in sedanji poslanec pričel volilno kampanjo že pred časom. Tudi pogajanja s Stranko komunistične prenovе, ki je glede Illyjeve kandidature in politike imela vedno veliko pomislekov, naj bi šli v smer pozitivnega razpleta. V okviru volilne kampanje je prejšnji četrtek prišel v Trst tudi vsedržavni tajnik Levih demokratov Pietro Fassino, ki je poudaril, kako je za levo sredino F-Jk ključnega pomena, predvsem pri bližnji širitvi EZ proti vzhodu, saj je to dežela, ki se bo v prihodnosti znašla v osrčju Evrope. Vendar, če hoče biti pripravljena na nove izzive, mora doživeti globoko preosnovo, česar pa sedanja desnosredinska politična garnitura, ki vlada deželi, ni sposobna opraviti.

iz

PO ZASEDANJU V DEVINU V ČETRTEK, 27. FEBRUARJA

SSO IMA NOVO VODSTVO

Svet slovenskih organizacij ima nov izvršni odbor, ki bo v nekaj dneh iz svoje srede izvolil novega ali pa potrdil dosedanjega deželne predsednika.

To je glavna novica, ki jo je prinesel drugi del občnega zbora SSO, ki je bil v Devinu minuli četrtek, 27. februarja, v za veliko število delegatov in drugih udeležencev pretni dvorani devinskih pevskih zborov.

Pred najvažnejšim delom občnega zbora, ki je potekal pod geslom Z zaupanjem v prihodnost, volitvami, je bila seveda razprava, ki jo je kot predsedujoči občnemu zboru vodil naš odgovorni urednik Jurij Paljk. Ob mizi so po-

leg predsednika SSO Sergija Pahorja in predsednika občnega zbora sedeli še predstavniki videmskega, tržaškega in goriškega dela SSO, in sicer Giorgio Banchig, Marij Maver in Franka Žgavec.

Razprava je potekala umirjeno, brez velikih razhajanj in tudi novosti, med katere pa bi vseeno uvrstili poseg vidnega predstavnika stranke Slovenska skupnost, ki je imel nekaj kritičnih pripomb na račun dela in ravnanja SSO in njegovega predsednika.

Predsednik Sergij Pahor je na pripombe vseh posegov, ki so bili kritični do minulega dela SSO, odgovoril, nakar so sledile volitve; te so v poznih nočnih urah prinesle nov izvr-

šni odbor SSO, ki ga po novem sestavljajo: za videmsko pokrajino so bili izvoljeni Giorgio Banchig, Riccardo Ruttar, Rudi Bartaloth, Loretta Primosig in Larissa Borghese, za tržaško pokrajino so bili izvoljeni Sergij Pahor, Marij Maver, Drago Štoka, Breda Susič in Matjaž Rustja, medtem ko so bili za goriško pokrajino izvoljeni Peter Černic, Ivo Cotic, Janez Povše, Saša Quinzi in Damjan Paulin.

Nadzorni odbor SSO bodo sestavljali Giorgio Černo, Robert Petaros in Valentina Pahor, medtem ko bodo člani razsodišča SSO Claudio Duriavig, Mirja Bitežnik in David Grinovero.

PO OBČNEM ZBORU SSO

Brez sprenevedanja in nepotrebne obzirnosti, ki si je ob takih zadevah za celotno našo narodno skupnost nihče ne zasluži, bomo zapisali, da so volitve na občnem zboru SSO v Devinu pokazale predvsem na dvoje.

Prvo, kar poznavalca naših razmer takoj prijetno presenetijo, so volilni rezultati za goriško pokrajino, ki jih lahko imenujemo na več načinov: od tega, da rečemo, da je šlo za skrbno in zvit, naravnost premeteno izvedeno namero določenega dela goriških ljudi, ki so opravili s starimi, dosedanjimi predstavniki v SSO-ju, kot lahko tudi bolj umirjeno zapišemo, da je šlo za veliko nezaupnico dosedanjemu vodstvu goriškega dela SSO. Da je šlo za skrbno in tajno pripravljeno nezaupnico dosedanjim članom SSO na Goriškem, ki je prinesla na volitvah pokor in zato zmago (le-ta je še toliko večja, ker je od starega vodstva ostal samo en član in še ta

kot zadnji izvoljeni z enakim številom glasov, kot jih je imel njegov mlajši protikandidat), nedvomno in zgovorno ter vsem razumljivo priča dejstvo, da se v razpravi v Devinu nihče od na novo izvoljenih in tudi nihče od "velikih volivcev" omenjenih izvoljenih ni prijavil k razpravi, v kateri bi lahko iskreno povedal, da ni zadovoljen z dosedanjimi odborniki SSO v Gorici, predvsem pa bi lahko na glas in javno povedal, zakaj ni zadovoljen.

Šlo je torej za tiho in zvito nakano, ki je popolnoma uspela. Prinesla pa je volilno zmago, ki je Pirova zmaga, kot so ponavadi vse zmage, ko se voli proti in ne za.

Trst in Benečija sta volila modro in zato drugače, še posebno tržaški del SSO, ki je v odboru ohranil izkušnost starejših odbornikov, izvolil pa tudi dva nova, mlada člana, ki sta, mimogrede, naša tesna sodelavca že veliko let. STRAN 2

JURIJ PALJK

Našim bralkam!

Ob mednarodnem dnevu žena, 8. marcu, želimo vsem našim nonam, materam, ženam, hčerkam, sestram, dekletom in prijateljicam lep praznik!

Intervju

Filibert Benedetič o jubileju Slovenskega stalnega gledališča. (stran 3)

Simpozij

V Ljubljani o mislecu dr. Alešu Ušeničniku in njegovem delu. (stran 7)

02 Drago Legiša ZDRAHE IN PREPIRI V RAI-U

04 ODŠEL JE NAJSTAREJŠI SLOVENSKE DUHOVNIK

06 Majda Artač Sturman KOSTANJČKI

11 Iva Koršič ČEDERM V ŠTEVERJANU

13 Marjan Drobež 50 LET GORIŠKEGA MUZEJA

VSEBINA

INTERVJU / FILIBERT BENEDETIČ

KULTURA JE ČLOVEK, NJEGOVO DELO...

JURIJ PALJK

Najbrž bo izzvenelo precej banalno, a vseeno: stoletnica slovenskega organiziranega gledališča v Trstu je zelo pomembna.

Mislím, da ni treba posebej poudarjati pomembnost vloge, ki jo naše gledališče že od nekdaj odigrava kot izraz slovenske kulturne ustvarjalnosti v Trstu in vsej deželi. Proslava 100-letnice ustanovitve Dramatičnega društva in rojstva slovenske stalne gledališke družine v Trstu je to samo še potrdila. Če se Slovenci, bodisi kot posamezniki ali kot skupnost, lahko danes ponašamo s pomembnimi dosežki na vseh področjih kulturne ustvarjalnosti, gre velika zasluga protagonistom naše preteklosti, ki so zasnovali temeljna izhodišča za ohranitev, razvoj in uveljavitev naše narodne identitete. Na tej osnovi so bili pred sto leti začrtani programi vzorne gledališke dejavnosti, ki vsekozi opredeljujejo življenjskost slovenske kulture. Stalno slovensko gledališče, živo tedaj, je želelo proslaviti stoletnico ne le z dolžnostno proslavo, pač pa predvsem s poklonom izročilu preteklosti v izrazu žive besede gledaliških umetnikov.

Kako ste zadovoljni s proslavo ob stoletnici slovenskega gledališča v Trstu in odmevi, ki jih je bila deležna?

Program proslave je obsegal predstavitev zbornika o premierah od 1985 do konca lanske sezone, predstavitev monografije o razdobju 1902-2002 in slavnostno prireditev v osrednji dvorani Kulturnega doma v Trstu. V organizacijskem pogledu je vse potekalo po programu.

Sedanji in bivši umetniki naše gledališke družine ter gostje iz drugih gledališč so izoblikovali osrednji del prireditve in s svojim nastopom oplemenitili jubilejni poklon slovenski gledališki kulturi. Naša zvesta publika, ki se je polnoštevilno udeležila proslave, je izrazila vse svoje zadovoljstvo in hvaležnost ob takim pristopu. Šlo je torej za iskren poklon stoletnemu izročilu slovenske gledališke ustvarjalnosti v Trstu in vsej deželi.

S tega vidika je proslava lepo uspeša. Bila je tudi deležna dobrega odmeva tako v slovenskih kakor tudi v italijanskih medijih. Žal pa so se na robu izven kulturno umetniškega dogajanja pojavili strupeni izpadi nekaterih posameznikov, ki so podžgali umetelno polemiko proti gledališču in njegovim upraviteljem. Ne glede na nastop Borisa Kobala v dvojni vlogi ravnatelja Mestnega gledališča ljubljanskega in kabaretista, ki je z omalovaževanjem proslave in z grobimi žalitvami na

Predsednika Slovenskega stalnega gledališča v Trstu dr. Filiberta Benedetiča našim bralcem ni potrebno posebej predstavljati, saj smo se z njim za naš tednik že večkrat pogovorili. Pa vendar je stoletnica slovenskega gledališča v Trstu več kot povod, da smo ga ponovno zaprosili za pogovor, na katerega je rad pristal.

račun gledališča in vse slovenske "zamejske" družbeno politične stvarnosti zlorabil dano priložnost, je v javnosti prišla do izraza predvsem sicer presenetljiva udeležba tržaškega poslanca in občinskega odbornika za kulturo Roberta Menie, prvič prisotnega v Kulturnem domu.

Na uradnem seznamu povabljenec je seveda od zmeraj vključen tudi odbornik za kulturo pri tržaški občini, ki je zakonito soudeležena v skupščini ustanovnih članov javnopravno priznanega združenja Slovensko stalno gledališče. Očitki s tem povabilom so zato dejansko neutemeljeni. Odbornik Menia je imel med drugim možnost, da se ob tej priložnosti lahko prvič neposredno sooči z vrhunskostjo slovenske gledališke kulture v Trstu. Prav ta vrhunskost pa je premalo prišla do izraza v odmevih na proslavo.

Kot predsednik ste vedno v prvi vrsti, ko gre za ohranitev in razvoj našega gledališča. Vemo, da se tudi sedaj ukvarjate z različnimi težavami. Povejte nam kaj več o tem!

Najhujše težave so povezane s poslovanjem. Nad umetniškimi delovanjem visi Damoklejev meč (ne)razpoložljivosti gmotnih sredstev, kar povzroča negotovost in krizno stanje. V gledališču se moramo stalno spopadati z nelikvidnostjo, ker prispevki s strani javnih ustanov (od tržaške občine in pokrajine do dežele in države) prihajajo z velikansko zamudo. Pri tem smo prisiljeni poiskati kredite pri bankah, ki si seveda računajo obresti. Ne gre pa le za zamude pri izplačilu podpor, ampak tudi za sama nakazila odobrenih sredstev, ki nam jih posredujejo šele proti koncu sezone. Obresti bremenijo naš proračun za celih 10 odstotkov!

Znani ste kot umrjen človek, ki je od mladih nog zvest slovenskemu gledališču, ki je slovensko besedo v zadnjih letih ponosilo širino po Italiji. Povejte nam kaj več o sodelovanju in gostovanjih našega gledališča v domovini Sloveniji in širino po Italiji!

Naše gledališče institucionalno deluje kot izraz slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Res, da ima gledališče svoj sedež v Kulturnem domu v Trstu in da uravnava svoje upravno delo po zahtevah tržaške mestne stvarnosti, ven-

dar prebije veliki del igralne dobe na gostovanjih, in to ne samo v okviru rednega programa predstav izven matične hiše na Tržaškem, Gorškem in v videmski pokrajini - kar zakonito opredeljuje njegov značaj deželnega gledališča - ampak tudi z gostovanji po Sloveniji. Uspelo pa nam je končno "prodreti" tudi med vodilnimi gledališči v Italiji. Uspešna gostovanja s Krvavo svatbo se nadaljujejo: 26. in 27. marca bomo v znamenitem gledališču "Teatro Metastasio" v Pratu; dogovarjamo se tudi z Dramo SNG, da bi v Ljubljani zaključili letošnjo jubilejno sezono z dvema predstavama. Sodelovanje z vse-

DOM, zakoniti lastnik, odklanja sleherno soudeležbo pri investicijah ob zasebni najemniški pogodbi. Vloga tega osrednjega hrama slovenske kulture v Trstu je nenadkriljiva za ohranitev in razvoj tržaških Slovencev.

Ob uspešni izpeljavi prve in druge faze obnovitvenih del in ob nastavitvi tretje in zaključne faze se gledališče trenutno nahaja v velikih težavah zaradi nepredvidenih krušenj kamnitih oblog na pročelju. Zavarovalni gradbeni oder ni le dodatno finančno breme za gledališče - brez tega bi bil vstop sploh prepovedan - pač pa tudi nespodbna vizitka za obiskovalce.

Beseda nam daje moč, da smo. Biti je torej prvi pogoj. Da smo, je odvisno predvsem od nas samih.

Kultura ni nekaj abstraktnega, nekaj iznad ali celo izven stvarnosti življenjskega vsakdana: kultura je človek, je njegovo delo, je gib, podoba, glas, kultura so ljudje, njih domovi, njih zemlja, morje in nebo.

Idealistična zavzetost v slovenski kulturi je v mnogih primerih dejansko genialna! Kaj bi delali kritiki, če bi ne bilo ljudi, ki delajo?!

Dežela je obljubila vso pomoč, vendar se zadeva zavlačuje

brez konca ne kraja. Morali bi pač upoštevati, da je Kulturni dom v Trstu ena izmed pomembnih postavk Londonskega memoranduma, kar nalaga očitne odgovornosti tudi Sloveniji, ki se sicer stalno sooča s tem vprašanjem ob prizadevanjih za čimprejšnjo dokončno rešitev na institucionalni ravni.

Kot pesnik imate posluš za slovensko besedo in ste gotovo veseli zadnjih pobud v Kulturnem domu, kjer imate pesniške večere z mladimi slovenskimi poeti. Boste s takimi pobudami nadaljevali?

Največjo zaslugo pri uvedbi pesniških večerov ima naš igralec Janko Petrovec. Tega sem izredno vesel. Do konca sezone bomo priredili še tri pesniške večere. Ti pa brez

dvoma predstavljajo imenitno novost, ki jo bomo v prihodnji sezoni razvili v širšem obsegu tudi v Gorici in sploh po vsej naši deželi.

Radi povemo, da je naše gledališče temeljnega pomena za našo narodno skupnost v Italiji, a se nam vseeno zdi, da ste gledališčniki preveč prepuščeni samim sebi, še posebno takrat, ko se znajdete v težavah. Je tako?

To ni nič neobičajnega, zlasti ne v "nepridobitniškem" delu na področju kulture. Mislím, da je z vsemi nami tako. "Ne živimo od samega kruha", piše modrijan, žal pa tudi brez kruha težko živimo. Idealistična zavzetost v slovenski kulturi je v mnogih primerih dejansko genialna! Kaj bi delali kritiki, če bi ne bilo ljudi, ki delajo?!

Prav gotovo bi bilo lepo, če bi nam razkrili kot predsednik našega gledališča, kakšno prihodnost si za gledališče sami predstavljate in kakšne bodo novosti v novi sezoni.

O tem sem podrobno povedal v govoru na proslavi. V izhodišču je seveda kultura - sem med drugim poudaril -, kar predstavlja bistveno dobrobrino pri uveljavljanju skupnih vrednot duha v raznoliki stvarnosti te naše obmejne civilizacije. Slovensko stalno gledališče v Trstu odigrava v tem pogledu neprecenljivo vlogo. Ohranitev in nadaljnje razvijanje kulturno umetniške ustvarjalnosti v duhu narodnega izročila je tedaj nesporna ključna postavka delovanja SSG. Ustroj in delovanje našega gledališča pa sta neposredno povezana z umetniško ustvarjalnostjo na ravni ohranjanja, zaščite in razvoja kulturnega izročila slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Repertoar, scenske realizacije in sporedi predstav so pomembna, če že ne najpomembnejša postavka gledaliških delovnih odgovornosti. Splošne usmeritve pri oblikovanju repertoarja so jasno opredeljene že v samem narodno manjšinskem značaju našega gledališča, iz katerega izhaja potreba po nenehnem potrjevanju narodne kulturne samobitnosti z uveljavljanjem slovenske besede tako v umetniškem izrazu literarne predloge kot v njenih upodobitvah z govornico scenske umetnosti. Pri tem je treba upoštevati, da skrb za slovensko besedo se

ne nanaša samo na njeno uveljavitev v manjšinskem okviru pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti, kar je povsem naravno in kar spada med primarne naloge našega gledališča, pač pa tudi med Italijani, kar utemeljuje vsaj vrednote kulturnega sožitja ob medsebojni strpnosti, če že ne višje vrednote umetniškega užitka. Gre za stalnico, ki je že od vsega začetka uravnavala delovanje gledališča, saj je bil Narodni dom v Trstu ne le veliki kulturni center vseh Slovencev, pač pa tudi eden nosilnih stebrov tržaških gledaliških dejavnosti, zasnovanih po srednjeevropskem vzorcu repertoarnih gledališč. Plemenite izkušnje preteklosti v boju za ohranitev, uveljavljanje in razvoj samobitnih vrednot narodne pripadnosti niso zato samo zgodovinsko gradivo živlega, ampak model resnične življenjskosti, ki postaja čedalje bolj aktualen v stvarnosti novega tisočletja ob uveljavljanju Evrope regij brez meja.

O novostih v novi sezoni je še preuranjeno govoriti. Čaka nas namreč še obračun poslovanja za leto 2002, ki ga moramo predložiti v odobritev do konca aprila. Obenem s tem intenzivno delamo na finančnem načrtu v okviru triletnega plana 2003-2005. Repertoar in sporedi pa bodo vsekakor opredeljeni v duhu zgoraj navedenih izhodišč v najtesnejši povezanosti z vso kulturno stvarnostjo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kar povsem odgovarja tudi moji viziji o prihodnosti našega gledališča.

Ste eden redkih izobražencev iz naše srede, ki v javnosti rad povedate, da bomo kot narod obstali le v primeru, da se bomo zavedali svoje lastne kulturne in jezikovne samobitnosti. Razložite to našim bralcem!

Praznik slovenske kulture v Prešernovem duhu nam vse to najlepše pove. Beseda nam daje moč, da smo. Biti je torej prvi pogoj. Da smo, je odvisno predvsem od nas samih. Zato tudi proslavljamo pesnika, ki je z besedo in v besedi izoblikoval konkretno podobo narodove duše in izraz njegove kulturne samobitnosti. Kultura seveda ni nekaj abstraktnega, nekaj iznad ali celo izven stvarnosti življenjskega vsakdana: kultura je človek, je njegovo delo, je gib, podoba, glas, kultura so ljudje, njih domovi, njih zemlja, morje in nebo. Bodimo torej svoji, po naše bodimo to, kar smo. Potem smo lahko tudi odvisni od drugih; ne sicer v svojem bistvu, pač pa po doprinosu k uveljavitvi skupnih civilnih vrednot v celokupni stvarnosti tega našega večkulturnega prostora.

3

ČETRTEK,
6. MARCA
2003

GLOBALNA MOBILIZACIJA MIROVNIKOV

ZAKAJ JE CERKEV ZA MIR? (2)

DANIJE DEVETAK

Janez XXIII., ki naj bi bil po mnenju nekaterih tedanjih kardinalov zaradi svoje razmeroma visoke starosti v času izvolitve "prehoden", je kot velik človek molitve in dialoga med svojim papeževanjem od leta 1958 do 1963 naredil ogromne korake. Izjemno je bilo že njegovo posredovanje v času krize na Kubi, saj sta tako Kennedy kot Hruščev sprejela njegov poziv in se odpovedala atomski "igri", ki bi lahko v nekaj urah povzročila milijone mrtvih. Tedaj je Janez XXIII. razumel, da se je zgodilo nekaj posebnega. Zato je v kratkem pripravil encikliko *Pacem in teris*, s katero je sprejvel dotodanj način pojmovanja vojne in miru v cerkvenih krogih. Prej je namreč veljalo načelo, da je resnica najvišja vrednota; tako je Cerkev nekako

postavila osnove za spore v imenu vere. Enciklika pa govori o neodtujljivem dostojanstvu prav vsake osebe. Drugič: če je Cerkev prej obsojala vojno kot "krvni davek" za človekov greh in se tako postavljala za sodnika "super partes", je *Pacem in teris* podčrtala, da obstajajo "znamenja časov", ki so bistvenega pomena za to, da Cerkev razume evangelij v zgodovini. Tretjič: Cerkev, ki je prej sprejemala t.i. "pravično vojno", ni mogla več imeti besede v času, ko je tehnologija popolnoma spremenila svet; enciklika je glede tega jasno povedala, da je v atomski dobi "noro" še misliti na vojno kot pravično vzpostavitev pravnega reda.

Drugi vatikanski koncil je velike novice omenjene enciklike sprejel le deloma. Dve leti po smrti Janeza XXIII. je namreč slovesno obsodil "po-

polno vojno... kot zločin proti Bogu in človeštvu". Plaho se je začela restavracija prejšnjega režima in mir je v pojmovanju Cerkve postajal vse manj absolutna vrednota. Našle so se močne osebnosti (La Pira, Turoldo, Milani idr.), katerih krepke miroljubne misli so zlasti mlajši rodovi sprejeli z navdušenjem, Cerkev pa jih je v imenu previdnosti pogosto gledala z nezaupanjem in potiskala na obrobje. Hierarhija se namreč ni hotela zameriti ZDA, saj je razumela, da ji je nevtralnost v času napetih mednarodnih odnosov jamčila možnost posredovanja. In tako sta mož v Beli hiši in tajnik KP v Moskvi edina spet lahko povedala zadnjo besedo o vojni ali miru. Vsem drugim je bilo dano le izražati neobvezujoča mnenja oz. pričevanja.

Katekizem vesoljne Cerkve, ki ga je podpisal Janez

Pavel II., je slika tega stanja: sicer govori o miru kot daru, hkrati pa ne zavrača možnosti zakonite obrambe. Cerkev pa sama po sebi ni le mrtva črka katekizma, ampak nekaj več, živa stvarnost in skup-

nost. Kristjani so začeli resno razmišljati o izzivih novih časov in Karol Wojtyła je ta prizadevanja samo še podkrepil s svojo odločno besedo in življenjem. Leta 1986 je namreč zbral v Assisiju zastopnike vsega sveta, da bi vsi skupaj ne žalili Boga s t.i. svetimi vojnami, ampak da bi ga skupno molili in prosili za sveti dar

miru. Sam poljski papež je v encikliki *Centesimus annus* nekaj let kasneje tudi povedal, da se komunizem ni zrušil po njegovi zaslugi, ampak zaradi odločilnega doprinosa nenasilnega odpora vernikov.

Dejstvo je, da je tako mir postal zadeva vere, prizadevanje za konkretno obljubljeni deželo, v kateri naj ljudje skupno razbirajo znamenja časov. Kako naj Cerkev ne da glasu zadnjim in zatiranim, ki lahko imajo iste pravice kot bogati mogočniki le v okviru krščanstva?

Res je, da še vedno obstajajo protislovja in odprta vprašanja, ki so prišla na dan tudi med balkansko krizo in se prav tako postavljajo tudi danes. Verni vojniki naj bodo neposlušni nadrejenim? Take in podobne dileme ostajajo, toda zavračanje vojne - tudi v imenu Kristusa - se širi in krepi po vsem svetu.

Očitno zmore danes razmišljati o neodtujljivem dostojanstvu prav vsakega človeka in o konkretni pomoči od vseh zavrženim v najbolj zakonitih krajih našega planeta prej dva tisoč leta stara Cerkev kot demokratične ustanove omikanega Zahoda.

KONEC

ANALIZA SODOBNE SLOVENSKE DRUŽBE

KULTURNA VLOGA KATOLIŠKIH MEDIJEV (5)

BRANE SENEGAČNIK

Tega se je treba jasno zavedati, a predvsem zato, da se ne bi najprej slepili z lahko dosegljivostjo ciljev in potem razočarani nad svojimi utvarnimi projekti metali puško v koruzo. Nedvomno pa težavnost takšnega podjetja ne sme jemati poguma in frustrirati.

Potrebno je začeti s čisto konkretnim delom in ohraniti tisto tako težko določljivo mero realizma, ki vidi tako "še neuresničeno" in ga razume kot spodbudo, kot tudi "že uresničeno", ki vliva zmerno upanje. Čeprav nas pogled na katoliški, pa tudi na ves demokratični medijski prostor sprično množine neuresničenega morda prej napolnjuje s skrbjo kot s spodbudo, pa vendarle ne smemo biti slepi za doseženi napredek in zlasti za vse to, kar je resnično kvalitetnega. Kajti samo to je lahko temelj in opora nadaljnje dela.

Kulturna vloga katoliških medijev

V položaju, kakor ga vidim, imajo katoliški mediji poleg svojega osnovnega poslanstva oznanjanja evangelija še eno zelo veliko in kompleksno nalogo čisto civilnega značaja: pomagati pri vzpostavljanju odprtega kulturnega prostora. To se pravi zagotavljati verodostojnost informacije, zagotavljati slišanost in vidnost tistim stališčem dejansko odrinjenih in nemočnih in s tem oblikovati takšne pogoje, da bodo tisti, ki se oglašajo v javnem prostoru, v večji meri povezani k prepoznavni in obvezujoči ar-

gumentaciji svojih stališč. Pri sodobni strukturi medijskega prostora je seveda nemogoče pričakovati, da sploh ne bi prihajalo do dezinformacij in provokacij s čisto določenim ideološkim namenom, kakor tudi da ne bi skoznje samodejno učinkovali cinizem, objest in neumnost. Vsaj načeloma pa je mogoče zelo veliko storiti za to, da se poveča prisebnost slovenskega bralca, gledalca in poslušalca in da se zmanjša agresivna samoumevnost, s katero večinski človek presoja zgodovino in kulturo, gleda v prihodnost in dojema samega sebe. Zmanjšanje liberalkomunističnega manihejstva v kulturi in politiki je neobhodni pogoj za razvoj dialoga, ustvarjalnosti in živosti kulture. Od tega pa je bistveno odvisna prostost duha na Slovenskem.

Ni mi sicer znano, kako je s koordinacijo izdajanja katoliških medijev, vendar se pridružujem tistim, ki menijo, da bi bilo treba razmisliti o osredščanju energij, ki bi prispevale k dvigu kvalitete. Nočem biti napačno razumljen, češ da se zavzemam za restrikcijo in posege od zgoraj, s pozicij moči v živo dejavnost ustvarjalcev: to, da je katoliških medijev veliko, je gotovo odlika, ker prispeva k pestrosti in s tem tudi k živosti katoliško artikularne javnosti. Pomembna zasluga katoliških medijev je, da skušajo povezati celoten slovenski kulturni prostor v njegovi raznolikosti in opozarjati na specifične probleme zdomstva in zamejstva; da ponujajo ljudem možnost medijsko predstaviti svoje lokalne razmere in jih

nekako "ozvočiti" v širšem prostoru. Nobenega dvoma ni, da je to koristno delo, ki ga katoliške publikacije opravljajo za slovenski narod pogosto z zelo pičlo podporo države ali celo povsem brez nje. Tudi to pomeni gradnjo in vzdrževanje važnih medijskih poti. V določeni meri pa je vendarle potrebna koncentracija ustvarjalnih moči, ker samo ta lahko pripelje do zdrave selekcije, večje zahtevnosti in končno, kar je bistveno, do boljše kvalitete in s tem večjega pomena, ki ga ima posamezni medij v kulturnem prostoru. Dejstvo je, da obstajajo v Sloveniji mediji, ki imajo vlogo t.i. avtoritet, bodisi da so te formalno priznane kot pri medijih nacionalnega pomena (kot RTV) ali pa imajo tako vlogo čisto neuradno, zaradi svojih učinkov (kot časopis DELO) ali pa gre za vrsto medijev, namenjenih mnogo ožji publiki, ki pa ima poseben status: status t.i. stroke ali posebne kompetentnosti in ki zato igra vlogo t.i. *opinion makers*. Jasno je, da so družbeno najvplivnejši tisti mediji, ki so najbolj prisotni, torej zlasti dnevnik. Tu seveda ne moremo, ne da bi opazili velikega primanjkljaja, ki ga za slovensko družbo pomeni neobstoje izvorno demokratičnega, konservativno usmerjenega, predvsem pa kompetentnega in verodostojnega dnevnika. Izkušnje neuspehov so grenko poučne. Kljub temu pa realna nemogućnost vzpostavitve dnevnika, osnovanega na demokratični kulturi oziroma televizijskega in radijskega programa, ni problem, ki bi nujno moral voditi v frustracijo. Preden se vdamo obupu ali pa se lotimo novega podjetja, je potreben temeljit, res temeljit in iskren razmislek.

DALJE

KNJIGA DUŠANA JAKOMINA

ISLAM IN MI

Prejšnji teden je med bralce prišla drobna, zanimiva knjižica z naslovom *Islam in mi* in podnaslovom *Od sprejemanja do dialoga*. Njen avtor je Dušan Jakomin, sicer kaplan za slovenske vernike v Šklednju pri Trstu in vsestranski kulturni delavec, ki je pred časom v glasilu slovenskih tržaških duhovnikov *Naš vestnik*, ki ga sam urejuje, tudi objavljajl v nadaljevanjih razmišljanja o islamu. Te članke je potem zbral v publikaciji, ki jo je izdal škledenjski Dom Jakoba Ukmarja.

Knjiga *Islam in mi* je namenjena predvsem nam, kristjanom oz. katoličanom, ki se iz dneva v dan soočamo z vedno bolj vidno muslimansko prisotnostjo v domačem kraju. To predstavlja soočenje s čisto drugačnim miselnim, vrednotnim in kulturnim svetom, ki pa bi mu delali krivico, če bi zapadli stereotipnim razlagam o njem, ki so se verjetno še okrepile zaradi terorističnih in vojnih dogodkov. Islam namreč ni nek monolit, temveč ima nešteto značilnosti in obrazov, o katerih je dobro, da imamo vsaj neko osnovno poznavanje. Slednje je hotel s svojo knjižico posredovati Dušan Jakomin, kateremu je spremljeval besedo napisal znani teolog Drago Ocvirk. Ocvirk, ki se tudi posebej zaustavlja ob polemikah glede možnosti gradnje džamije v Sloveniji, piše med drugim, da ob vsotopanju v Evropo "bi bilo dobro, če bi se Slovenci ob vsej odprtosti in navdušenju nad tujim vsaj nekoliko oprijeli svojih korenin in dediščine, muslimani pa bi svoje korenine in dediščino oplenili z odprtostjo, ki so je deležni v Sloveniji. Ko se namreč srečujeta Evropa in islam, se srečujeta dve zgodovini in civilizaciji, dva sveta, ki bosta neizogibno drug drugega tudi spreminjala. Sele v drugem planu gre v Evropi tudi za srečanje med dvema verama, krščanstvom in islamom."

Knjiga zgoščeno razlaga nastanek in značilnosti islama, začenši s poglavjem, posvečenim Abrahamu - očetju množice narodov. Abrahamovemu poglavju sledi prikaz lika in življenja preroka Mohameda ter njegovih naslednikov - kalifov. Zatem je opisanih pet stebrov muslimanske vere (izpoved vere, vsakdanja zapovedana obredna molitev, miloščina, enomesečni post v ramadanu in romanje v Meko). Dalje se knjiga posveča islamski sveti knjigi Koran, pomenu t.i. Kaabe v Meki, pomenu mošeje, položaja ženske v islamu idr. Proti koncu avtor razmišlja o sončnih in senčnih straneh soočanja in dialoga med krščanstvom in islamom. Razlike med verama in načinoma razmišljanja so velike, je pa tudi veliko stičnih točk. Jakomina pri pisanju vodi prepričanje, da je dialog nujen, vendar kristjan v soočanju z muslimani oz. pripadniki drugih verstev ne sme odstopati od lastne identitete, kar se žal prepogosto dogaja, pri čemer dialog izgubi iskrenost. Ob soočanju z drugimi verstvi pa se moramo tudi mi kristjani oz. katoličani vprašati, koliko še živimo lastno vero in vrednotimo svojo identiteto in kulturo. Morda bo ravno prisotnost tako velikega števila pripadnikov drugih verstev med nami privedla do tega, da se bomo bolje zavedali, kaj smo.

NI

PRAVIČNOST IN MIR

"VOJNA NI REŠITEV!"

V odlomkih objavljamo izjavo, ki nam jo je za Komisijo Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci poslal njen predsednik dr. Anton Stres.

Nevarnost vojne na Bližnjem vzhodu, ki se stopnjuje, izziva našo moralno zavest, da se do nje kot hudega zla opredelimo in po zgledu papeža Janeza Pavla II. storimo vse, kar je v naši moči, da do nje ne pride.

Vojna je vedno zelo težko in hudo zlo. Vojaško silo lahko uporabimo samo v skrajnem primeru in v skladu z Ustanovno listino OZN. (...) Prizadevanje mednarodne skupnosti, da Irak razoroži, je zato upravičeno. Pri tem mora imeti ključno vlogo OZN, vsakršno enostransko delovanje posameznih članic mednarodne skupnosti ima lahko za mednarodno stabilnost dolgočrno zelo hude posledice. (...) Odločitev za vojaško intervencijo oz. uporabo sile tako ne more biti prepuščena eni sami državi. Odgovorno je treba pretehtati tudi vse predvidljive posledice. Ničesar nismo rešili, če smo povzročili še hujše zlo in ustvarili nove in še težje probleme. (...)

Nevarnost vojne, s katero smo soočeni, pa zato toliko bolj zavezuje mednarodno skupnost, da z diplomatskimi in drugimi dopustnimi sredstvi prisili Irak do tega, da se razoroži in da dosledno spoštuje temeljne človekove pravice in mednarodno pravo. Kot pravi sveti oče, vojna ni neizogibna in je zmeraj poraz za človeštvo.

Komisija Pravičnost in mir se pridružuje papežu Janezu Pavlu II. in poziva vse vernike, naj še posebej v postnem času okrepijo in pomnožijo svoje molitve za mir.

5

ČETRTEK,
6. MARCA
2003

RAZSTAVA V NOVI GORICI

ŽIVLJENJSKA MOČ MARJANA TRŠARJA

KATERINA BREŠAN

V paviljonu Poslovnega Centra Hit v Novi Gorici razstavlja do 25. marca akademski slikar Marjan Tršar. Na ogled ponuja novejšo serijo abstraktnih platen velikega formata in manjših slik na lepenci.

Ekspresivne in močne barve so absolutni protagonisti, avtor jim prepušča vso pripovednost. Na obsežni površini platna se podi ena za drugo v dinamičnem lovu, prelivajo se v različne odtenke, ustvarjajo kontraste. Med njimi prevladujejo rdeča, modra, oranžna, rumena in zelena. Sestavljajo se v širše barvne ploskve ali v vrtinčaste oblike, jedra, linije, ki bežijo in se križajo. Nanesene so enkrat bolj vodeno, drugič pastozno, toni pa ostajajo čisti in jasni. Tršar skoraj ne uporablja čopiča, veliko dela s tehniko "dripping", kar pomeni, da je platno položeno na tla, slikar pa kaplja barvo nanj.

Na slikah prevladujejo topli, svetli toni, ki izražajo življenjsko moč in razgibanost, kot na primer na platnih "Ob rumeno rdečem-šest sinjine" in "X kot navdih". Tem-

harna temnozelena in temnodra, ki v kontrastu z rdečo ustvarjata nemirno, veličastno atmosfero. V popolni abstrakciji išče asociacije z znanimi oblikami, znaki, ki se mešajo v svetu idej. Gledalca potegne vrtinčenje čustev, pomešanih in globokih. Slike so plod bujne domišljije,

iskanja, ki omogoča pestro in razgibano življenje. Tako življenje ni vedno svetlo, je polno bojev, notranjega nemira. Optimizem pa premaguje vse prepreke.

Marjan Tršar je do abstraktnega slikarstva prišel skozi realizem in vse vmesne stopnje. Kontinuirano se je posvetil slikarstvu leta 1983. Prej je bil aktiven še na raznih drugih področjih. Ukvarjal se je z leposlovno književnostjo, esejistiko, bil je likovni kritik, teoretik in pedagog. Veliko je pisal o slovenski in jugoslovanski umetnosti, izdal je več monografskih študij, recenzij. Pripravil je tudi televizijske oddaje o likovni problematiki.

Rodil se je leta 1922 v Dolenjskih Toplicah. Med drugo svetovno vojno je obiskoval risarsko šolo, ki jo je vodil France Gorše v Ljubljani. Na Likovni akademiji je bil študent velikih slovenskih slikarjev, Gijmirja Antona Kosa in Božidarja Jakca. Pomembna je tudi njegova obširna magistrska študija, posvečena Vasiliju Kandinskyemu. Do upokojitve je bil zaposlen na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Sedaj slika največ z akrilnimi barvami, ukvarjal pa se je tudi z oljnim slikarstvom, grafiko in risbo. Svoj prispevek k slovenskemu modernizmu je dal kot član Skupine 53.

Variations Jeffreya Agrella, zaključil pa s Sonato Paula Hindemitha.

Če je bilo na začetku opaziti nekaj spodrsljajev, se je v nadaljevanju koncerta zaznala vse večja samozavest in sproščenost ter zaupanje v lastne zmogljivosti in v zmogljivosti instrumenta, kar je prišlo do izraza zlasti pri Bernsteinovi Elegy for Mippy II in Agrellovi New York Variations (ena tema in štiri variacije), kjer je Erik Žerjal nastopil kot solist. Od ostalih skladb bi med drugim poudarili kakovost izvedbe Merkujeve Mood Song in Hindemithove Sonate. Iz našega okolja je torej izšel kakovosten poznavnik, ki še mnogo obeta in ki si je - skupaj s pianistom Corradom Gulinom - povsem zaslužil zaključni aplavz. Slednji je seveda terjal tudi dodatek: duo Žerjal-Gulin je tako ob koncu izvedel še niz kompozicij z navdihom bluesa avtorja Christopherja Nortona.

ljenim Corradom Gulinom. Sredin koncert pa ni bil samo priložnost za to, da je občinstvo prisluhnilo množičnim izvajalcev (in te niso majhne), ampak tudi za vpogled v različne vrste, ki jih premore glasba, tudi v repertoarju, ki je bil posvečen v glavnem sodobnim slovenskim in tujim avtorjem. Žerjal in Gulin sta pričela s Choralom, Cadenzo in Fugatom Henrija Dutilleuxa ter z Recitativom in Arjo Vladimirja Lovca, nadaljevala pa s skladbo Elegy for Mippy II Leonarda Bernsteina in Concertinom op. 45 št. 7 Larsa-Erika Larssona, s katerim se je zaključil prvi del. Drugi del koncerta se je začel s Suito Reneja Gerberja, nadaljeval pa s skladbo Mood Song Pavleta Merkuja, z delom New York

dika pa se spominja tudi nedavno preminulega bivšega oporečnika, voditelja slovenske demokratične opozicije Demos, misleca in sociologa dr. Jožeta Pučnika. Ob tem je še vrsta literarnih - proznih in pesniških - prispevkov, rubrik o polpretekli zgodovini, memoaristike ter literarnih in likovnih ocen. Prisotne so tudi stalne Mladikine rubrike, zlasti Antena, ki beži dogajanje med Slovenci v matici, zamejstvu in zdomstvu. Skupaj z Mladiko je tudi tokrat izšla njena mladinska priloga Rast. Več o prvi letošnji številki Mladike prihodnjič.

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI

SIMPOZIJI OB 50-LETNICI SMRTI ALEŠA UŠENIČNIKA

JURIJ PALJK

V veliki dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) se je v torek, 25. februarja, pričel dvodnevi simpozij, ki sta ga ob petdeseti obletnici smrti filozofa, teologa, duhovnika, pesnika in esejista prof. Aleša Ušeničnika (na sliki), ki je bil gotovo eden izmed najuglednejših mislecev svojega časa, pripravili SAZU in teološka fakulteta v Ljubljani.

Profesura na teološki fakulteti v Ljubljani, položaj rektorja slovenske državne univerze v Ljubljani ter sodelovanje pri ustanovitvi SAZU, predvsem pa izjemno velik vpliv na miselnost in življenje tedanje dobe predstavljajo le del aktivnosti, s katerimi je Aleš Ušeničnik pomembno posegel v verski, socialni in kulturni prostor na začetku 20. stoletja v vseslovenskem prostoru. Menimo, da ni odveč, če brez nepotrebne sramežljivosti in tudi nepotrebne pretiranja zapisemo, da si slovenske filozofske misli in še posebej slovenske teologije danes ne moremo niti predstavljati brez življenja in dela Aleša Ušeničnika.

Začetek odmevnega simpozija o življenju in delu Aleša Ušeničnika so s svojo prisotnostjo počastili slavnostni govorniki: predsednik SAZU dr. Boštjan Žekš, rektor Univerze v Ljubljani dr. Jože Mencinger ter ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode, ki so v kratkih obrisih tudi nakazali njegov pomen in življenje.

Na poti teološke in filozofske formacije so učna pota Aleša Ušeničnika iz Poljan nad Škofjo Loko, kjer se je rodil leta 1868, vodila v večno mesto Rim. V Rimu je Aleš Ušeničnik doktoriral iz teologije in filozofije na slavni papeški Gregorijanski univerzi. Leta 1894 je bil posvečen v duhovnika. Nato je na ljubljanskem bogoslovnem učilišču predaval dogmatiko in sociologijo, med letoma 1919 in 1938 pa je bil redni profesor filozofije na teološki fakulteti.

"Sodeloval je pri ustanovitvi SAZU in bil njen član od leta 1938, a ga je ljudska oblast leta 1948 zbrisala s seznama članov. Ušeničnik je bil leta 1996 sicer rehabilitiran, vendar se danes na Akademijo vrača še vsebinsko," je povedal predsednik SAZU dr. Boštjan Žekš. Po besedah rektorja Univerze v Ljubljani dr. Jožeta Mencingerja je Ušeničnik v letih 1922/23, potem ko je bil izbran na mesto rektorja slovenske državne univerze v Ljubljani, pokazal izjemna prizadevanja za avtonomnost Univerze.

Priznanje velikemu slovenskemu teologu in filozofu je izrekel tudi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode, ki je spregovoril o krščanskem solidarizmu, kot je svoj nauk poimenoval Ušeničnik. Z njim je po zgledu papežev Leona XI. in Pija X.

kritiziral kapitalizem in predlagal ublažitev socialnih ter gospodarskih težav s privzgojo katoliške zavesti o socialni solidarnosti. Metropolit je pozdravil odločitev organizatorjev, da se, pa čeprav z malo zamude, vendarle spominjamo te velike osebnosti slovenske zgodovine.

Na simpoziju so se v torek, 25., in sredo, 26. februarja, zvrstila številna predavanja, s katerimi so ugledni strokovnjaki z različnih področij osvetlili lik in delo velikega filozofa in teologa, ki je tudi sam plačal na lastni koži zmote in zlo totalitarne režima v Sloveniji po drugi svetovni vojni.

Za torkov del simpozija o Alešu Ušeničniku je dr. Mateja Tomišek pripravila prispevek *Življenje in delo dr. Aleša Ušeničnika*, zgodovinar dr. Stane Granda pa predavanje na temo *Ušeničnikov pogled na socialne in gospodarske razmere svojega časa*. Prof. Janez Juhant, ki je bil kot vodja Inštituta za filozofijo in družbeno etiko pri teološki fakulteti v Ljubljani eden od glavnih organizatorjev simpozija, je v torek predstavil Ušeničnika in moderno dobo, dr. Joško Pirc iz Rima pa je spregovoril o *Ušeničnikovem kulturnem principu in kulturnem boju v Sloveniji*. Mimogrede povejmo še to, da je bil prav dr. Joško Pirc doslej eden redkih velikih poznavalcev Ušeničnikovega dela in misli, saj je prav iz Ušeničnikovega opusa tudi sam doktoriral v Rimu. Dr. Zvonko Bergant je predaval na temo *Aleš Ušeničnik in načelno vrednotenje političnega delovanja*, dr. Janez Markez pa na temo *Soočenje Ušeničnikove metafizike s slovenskimi nacionalnimi in družbenimi premiki*, dr. Andrej Rahten na temo *Ušeničnikovi pogledi na avstrijski državni problem*, dr. Jurij Perovšek je govoril o *Ušeničniku in jugoslovanstvu*, dr. Igor Grdina o "tradicionalistih in novatorjih", dr. Albin Kralj je analiziral Ušeničnikov odnos do Gosarja in mladinskega gibanja, dr. France M. Dolinar pa je spregovoril na temo *Ušeničnik in katoliška akcija* in dr. Vinko Potočnik je govoril o *Ušeničniku in sociologiji*.

Prvi dan simpozija so v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti predstavili tudi manjšo razstavo zbranih del in osebnih doku-

mentov Aleša Ušeničnika, ki jo je s sodelavci pripravil dr. Marijan Smolik. Prof. Marijan Smolik je na otvoritvi razstave med drugim povedal, da je večina razstavljenega gradiva prvica na ogled, kot je tudi spregovoril o tem, da takoj po drugi svetovni vojni Ušeničnik ni mogel ničesar izdajati, kar seveda govori o tedanji dobi kot tudi o nelahkem položaju, v katerem se je Ušeničnik kot mislec znašel.

Knjižni založbi Jutro in Branko pa sta ob razstavi predstavili tudi dve izdaji Ušeničnikovih del, ki sta izšli pred kratkim, in sicer Ušeničnikovo *Knjigo o življenju* ter Ušeničnikov znani *Filozofski slovar*. Obe knjigi sta ponatisa izvirnih del, kar daje knjigam še dodaten lesk. Mimogrede: Aleš Ušeničnik je Slovecem dobredno "ustvaril" filozofski jezik, ki ga dotlej še nismo imeli, in mu to priznavajo vsi, tudi tisti, ki se z njegovim tomističnim modroslovjem ne strinjajo!

Drugi dan simpozija je bil tudi bogat, saj so se na njem z različnimi vidiki Ušeničnikovega teoretskega mišljenja ukvarjali akademik Janko Kos, dr. Tamara Griesser - Pečar, dr. Aleš Gabrič, dr. Tine Hribar, dr. Matija Ogrin, akademik Kajetan Gantar, dr. Branko Klun, dr. Bojan Borstner, dr. Robert Petkovšek, dr. Dean Komel, dr. Bojan Žalec, dr. Avguštin Lah in dr. Anton Jamnik. Že imena samih udeležencev simpozija, med katerimi najdemo cvet današnje slovenske filozofije, so dovolj zgovorna in pričajo, da je bil Ušeničnikov simpozij odličen in bo zato še kako dobrodošel napovedani zbornik s posvečo, ki bo v sedanji slovenski čas vnesel nova spoznanja in nova vedenja o Alešu Ušeničniku in njegovi filozofiji.

Mislec, predvsem pa velik človek, kar je bil dr. Aleš Ušeničnik, je ena tistih oseb, ki jih je minuli režim na Slovenskem vztrajno zamolčeval, potisnil v kot in porazno tišino in je zato prav, da Ušeničnika in njegovo vlogo ter pomen spoznajo tudi mladi slovenski rodovi.

Posvetu nismo mogli slediti v celoti, lahko pa zapišemo, da je bila kakovost slišanjskih esejev in posegov na vrhunski ravni. Skratka: šlo je za strokovno pripravljen svet, na katerem ni bilo prostora ne za cenene revanšizme in seveda ne za znano vedenje, "kot da se pri nas nikdar ne bi ničesar zgodilo". Že dolgo v Ljubljani nismo prisostvovali tako plodnemu, treznemu in predvsem pa zdravemu dialogu različno mislečih o delu in pomenu misleca, ki je seveda sam s svojo mislijo delil takrat in deli tudi danes.

Prav je, da ga spoznamo tudi mi, dr. Aleš Ušeničnik si namreč to več kot le zasluži!

PRVI KONCERT SEZONE GLASBENE MATICE

PRIKAZ ZMOGLJIVOSTI POZAVNE

Spomladanska koncertna sezona Glasbene matice, ki pounja od februarja do maja pet koncertov, se je pričela v sredo, 26. februarja, ko sta v dvorani Nemškega dobrodelnega društva v Trstu nastopila pozavnist Erik Žerjal in pianist Corrado Gulin. V skladu z izbiro umetniškega sveta GM, da ovrednoti predvsem poustvarjalce, ki izhajajo iz našega prostora, je (sicer ne preveč številno) občinstvo imelo priložnost se seznaniti s talentom in opravljeno glasbeno potjo mladega Erika Žerjala (diplomiral je leta 1999 na tržaškem konservatoriju, izpopolnjuje se na rimski Akademiji svete Cecilije ter nastopa v Italiji in tujini), ki je nastopil skupaj s tržaški in širši publikli že znanim in uveljav-

PRVA LETOŠNJA MLADIKA

V Trstu je prejšnji teden izšla prva, dvojna (št. 1-2) številka revije Mladika v letošnjem letu. Za uvodnik so uredniki izbrali govor prof. Majde Artač na nedavni Prešemovi proslavi v Društvo slovenskih izobražencev, Mla-

dika pa se spominja tudi nedavno preminulega bivšega oporečnika, voditelja slovenske demokratične opozicije Demos, misleca in sociologa dr. Jožeta Pučnika. Ob tem je še vrsta literarnih - proznih in pesniških - prispevkov, rubrik o polpretekli zgodovini, memoaristike ter literarnih

OB TORKIH IN PETKIH OB 18.45

TUDI LETOS BODO POSTNI GOVORI PO RADIU TRST A

JOŽE KUNČIČ

Spet smo v postnem času. Cerkev nam posebno v tem času priporoča kako resno, versko branje in premišljevanje, če le mogoče branje in premišljevanje božje besede, Sv. pisma in življenjepisov svetnikov. Naš tržaški radio nam že vrsto let posreduje v tem času kake resne in vzgojne govore. Letos nam bo spet govoril jezuitski pater Jože Pucelj iz Ljubljane. Govoril nam bo o verski vzgoji otrok in o uvajanju teh v krščanstvo. Tema se mi zdi zelo važna in aktualna, zlasti še, ker so mnogi naši starši zelo zaposleni v službi in doma in ker imajo tako malo časa za vzgojo otrok.

Nekateri starši mislijo, da je dovolj, če poskrbijo svojim otrokom hrano in obleko ter jih dajo poučiti v svetnih znanostih, da bodo prišli tako lažje do službe. Vse to je gotovo potrebno, ni pa zadostno. Človek nima samo umrljivega telesa, ampak tudi neumrljivo dušo. Zato moramo posvečati tej prvo in glavno skrb. Največjo doto, ki jo lahko starši dajo in zapustijo svojim otrokom, je dobra verska vzgoja. Ta bo njim in njihovim otrokom in, upam si reči, tudi vsej naši družbi, v največjo časno in večno korist.

Pater Jože Pucelj bo govoril ob torkih in ob petkih ob 18.45. Vam vsem, zlasti pa vam mladim staršem, toplo priporočam njegove govore.

TEME POSTNIH GOVOROV

- 1. Spoštovanje.** Uvod. Kaj pomeni otrokova potreba po spoštovanju? Kateri so napačni postopki staršev? Kako pomagamo otroku k samospoštovanju?
- 2. Gotovost.** Kaj povzroča pri otrocih negotovost? Kako posredovati otrokom gotovost?
- 3. Priznanje.** Kaj pomeni otroku dati priznanje? Kdaj otroci čutijo pomanjkanje priznanja? Kaj daje občutek spoštovanja?
- 4. Ljubezen.** Vsi se strinjamo, da otroci potrebujejo veliko ljubezni. Kaj pomeni to konkretno? Kaj ni ljubezen? Kakšne nasvete bi dali staršem?
- 5. Pohvala.** Kaj pomeni za otroka pohvala? Ali otroci potrebujejo pohvalo? Kako naj pohvalim otroka?
- 6. Disciplin.** Kaj razumemo pod besedo disciplina? Je disciplina pri vzgoji potrebna? Kaj je pri disciplini potrebno?
- 7. Verska vzgoja.** Je verska vzgoja potrebna? Kdo naj versko vzgaja? Kaj nam govori o verski vzgoji Sv. pismo?
- 8. Verski pogovor z malim otrokom.** Kako dojema mali otrok vero? Ali ne bi bilo bolje pustiti, da se otroci, ko

bodo odrasli, sami odločijo za ali proti veri? Kako naj malim otrokom govorimo o Bogu?

9. Verski pogovor z otroki med 7. in 11. letom. Kakšne so značilnosti tega obdobja? Kako govoriti otroku, če nas vpraša, odkod vemo, da Bog obstaja? Kako razložiti otrokom, da je Jezus Bog? Kako razložiti otrokom, kaj so nebesa in pekeli?

10. Verski pogovor z otroki med 11. in 13. letom. Kakšne so psihične značilnosti tega obdobja? Kako naj se obnašajo starši? Kako odgovoriti na vprašanje: "Zakaj verujemo?" Čemu zapovedi? Čemu Cerkev?

11. Molitev. Kako moliti z malim otrokom? Kaj storiti, če otrok noče moliti? Naj bo molitev redna in kdaj? Kaj pa prosilna molitev?

12. Greh in spoved. Kaj je greh? Kako otroku razložiti greh? Kako otroka pripraviti na prvo spoved?

13. Prazniki v družini. Kakšna je vloga praznikov pri vzgoji otrok? Kako praznovati advent in Božič? Kako praznovati postni čas in Veliko noč?

PASTORALNO SREDIŠČE

POSTNI GOVORI PRI SV. JAKOBU

Slovensko pastoralno središče v Trstu prireja tudi letos niz postnih govorov, ki bodo vsako postno nedeljo (razen pete) ob 16. uri v cerkvi sv. Jakoba. Vernikom bo govoril minorit p. Mirko Veršič iz samostana v Piranu. Pred govorom bo križev pot (na tretjo postno nedeljo češčenje sv. Rešnjega Telesa). Na peto postno nedeljo pa govora ne bo pri sv. Jakobu, pač pa bo v sklopu skupnega spokornega bogoslužja, ki bo vedno ob 16. uri pri Novem sv. Antonu. Takrat bo tudi priložnost za velikonočno spoved. Spored in tematike postnih govorov so naslednje:

Prva postna nedelja (9. marca): Moja izkušnja zla.

Druga postna nedelja (16. marca): Moja okrepitev zaupanja.

Tretja postna nedelja (23. marca - češčenje sv. Rešnjega Telesa): Moj delež pri čiščenju svetišča.

Četrta postna nedelja (30. marca): Moja obnova vere.

Peta postna (tiha) nedelja (6. aprila - skupno spokorno bogoslužje pri Novem sv. Antonu): Moj čas se je iztekel.

Šesta postna (oljčna) nedelja (13. aprila): Moja vloga pri Jezusovem trpljenju.

VANDALI POŠKODOVALI TUDI ŠOLI "PREŠEREN" IN "ZOIS"

VANDALSKA DEJANJA SO ŽE NADVSE ZASKRBLJUJOČA

"Podvigi" doslej še neznanih vandalov, ki so od srede januarja do danes terjali že veliko materialne škode, so že nadvse zaskrbljujoči. V javnosti si utira pot mnenje, da gre za vedno ene in iste storilce, ki se s svojimi dejanji poleg vsega drugega očitno želijo posmehovati silam javnega reda in preiskovalcem, ki jim doslej še niso prišli na sled.

Zadnji žrtvi vandalskega divjanja sta bili dve slovenski šoli - licej France Prešeren in trgovski tehnični zavod Žiga Zois, ki so ju neznanci obiskali sredi prejšnjega tedna. Povzročena škoda je precejšnja, čeprav zlikovcem ni uspelo odpreti blagajn, vendar pouk zaradi tega ni trpel: vandali so se namreč lotili v glavnem ravnateljskih in tajniških pisarn, medtem ko se učilnic v glavnem niso dotaknili (prava sreča, saj je v njih večje število računalnikov). Seveda pa bolj kot materialna škoda je tu pomemben predvsem psihološki vpliv dejstva, da je nekdo vdrl v poslopje, kjer ti deluješ.

Že skoraj dva meseca vandali ne dajejo miru Tržačanom. Zlasti so na udaru šole in vrtci, od katerih je že dvajset prejelo obisk nezaželenih gostov. Sicer pa so neznanci kar trikrat vdrli na škedenjsko pokopališče ter poškodovali in oskrunili grobove, poleg tega pa so poškodovali kakih

FOTO: KROMA

80 avtomobilov v tržaškem mestnem središču. Mnogi menijo, da so pripadniki iste skupine vandalov odgovorni za fizični napad brez razloga na osamljeno dekle pred mesecem dni v ulici Felice Venezian.

Upati je, da bodo povzročitelji vseh teh vlomov in napadov kmalu prijeli in da bodo neznanci postali znani. Takrat bomo - upamo - tudi izvedeli za njihove resnične razloge. No, kakršnikoli naj bodo ti razlogi, je to znak, da v Trstu (ki je v primerjavi z nekaterimi drugimi sorodno velikimi mesti sorazmerno miren kraj) nekaj ne gre.

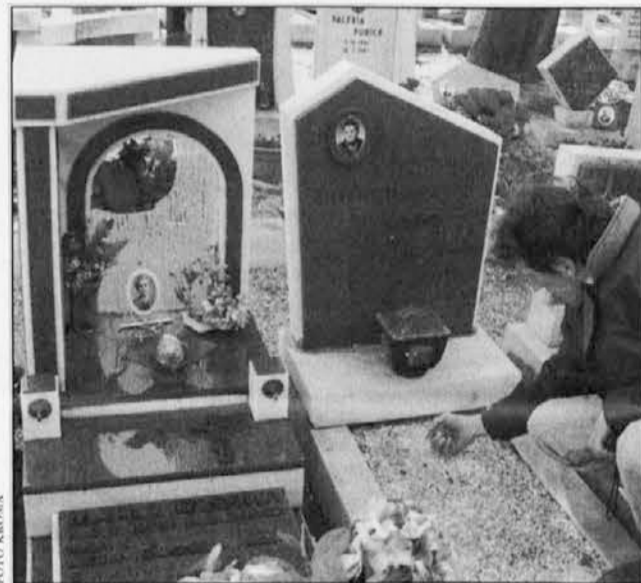

FOTO: KROMA

NIZ POBUD V OBČINI DEVIN-NABREŽINA

110-LETNICA ODKRITJA PEJCE POD KALOM

Konec tedna bo v občini Devin-Nabrežina potekal v znamenju številnih pobud ob 110-letnici odkritja jame Pejce pod Kalom (Italijani so ji dali ime Pocala). Vhod v jamo je odkril leta 1893 delovodja v nabrežinskih kamnolomih, v poznejših desetletjih pa so jo raziskovali številne osebnosti (npr. Carlo Marchesetti, Raffaello Battaglia). Pejca pod Kalom je v kratkem postala zelo znan kraj za raziskovalce fosilov velikih vretenčarjev (zlasti jamskih medvedov) in sledov prisotnost prazgodovinskega človeka na Krasu. Po daljšem obdobju zatišja se je leta 1998 raziskovanje jame obnovilo pod vodstvom dr. Ruggera Calligarisa, novodobni raziskovalci pa so imeli na voljo neprimerno boljše tehnologije. Preučili so geološki vidik jame, ki jo je pred milijoni let oblikovala voda, ugotovili preko 17 metrov debele sedimente, poleg tega pa računajo, da bi v jami lahko bilo tudi tisoč okostnjakov jamskih medvedov.

Ob priložnosti 110-letnice odkritja Pejce pod Kalom prirejajo devinsko-nabrežinska občinska uprava, kulturno združenje EreRemote (slednje deluje od leta 2000 na didaktičnem in znanstvenoraziskovalnem področju) in tržaški naravoslovni muzej pod pokroviteljstvom tržaške pokrajinske uprave niz pobud, ki bodo stekle 7., 8. in 9. t.m. V Kamnarski hiši Iga Grudna bo tako v omenjenih dneh na ogled fotografska razstava, medtem ko se pripravljata tudi videodokumentar, ki opisuje obnovitev izkopavanja v jami. Slednje bo v nedeljo mogoče obiskati, pripravljata pa se tudi okrogla miza o znanstveni pomembnosti Pejce pod Kalom.

Poleg omenjenih pobud je treba omeniti še dve, ki sta namenjeni v prvi vrsti šolam. Kulturno združenje EreRemote bo v petek, 7. marca, predstavilo dvojezično didaktično preglednico "Od jam do gradišč", ki so jo pri društvu pripravili s sodelovanjem tržaške pokrajine, občine

Devin-Nabrežina in inšpekcije upravne enote za gozdove v Trstu. Preglednica prikazuje pot, ki se začne na nabrežinskem glavnem trgu, sledi železniškemu viaduktu, privede do Pejce pod Kalom, drugih bližnjih jam (jama Antonella, Markovo brezno), previsa na Caharijevem Svetu, Lisičje luknje, breže pri Slivnem, kali v bližini vasi in breže v Vižovljah.

Vedno 7. marca bosta predstavljena tudi Vodnik po učni poti Nabrežina ter delovni zvezek, ki sta rezultat interdisciplinarnih raziskave učencev in profesorjev nižje srednje šole Igo Gruden iz Nabrežine. Raziskava je obravnavala vse zgodovinske, geografske, naravoslovne, arhitektonske in ekonomske značilnosti Nabrežine. Vodnik in zvezek sta namenjena predvsem študentom, ki bi radi obiskali Nabrežino. Poleg tega šola Igo Gruden nudi tudi možnost ogleda zanimivega videoposnetka o učni poti (avtor je prof. Pino Rudež).

KLUB PRIJATELJSTVA

PREDPUSTNA ZABAVA

Tudi starejši se radi razvedrimo in poveselimo. Zato je Klub prijateljstva priredil na predpustni četrtek, 27. februarja, zabavni sestanek. Okrog mize, obložene z zaustojanje primernimi dobrotami, se nas je zbralo kar lepo število. Pa ne samo starejših, tudi kak mlajši se nam je pridružil.

Tudi naš harmonikar Dean Rebecchi je mlad in živahen. S poskočnimi melodijami nas je spravil v dobro voljo in nekaterim celo privzdignil pete, da so zaplesali. Ob nje govori spremljavi smo tudi zapeli nekaj znanih slovenskih pesmi. Pošteno smo se nasmejali ob pripovedovanju smešnic, ki so jih povedali prisotni. Nekateri so bile seveda izmišljene, nekatere pa vzete iz resničnega življenja in osebnih doživetij. Prav te so izzvale največ smeha.

Srečanje je spretno vodil Ivan Buzečan. Pogrešali smo nekaj rednih članov in obiskovalcev, ker jih je gripa priklenila na dom. Razšli smo se dobre volje s pozdravom: Na svidenje!

NM

SSG / PREMIERA OTROŠKE IGRE

OTROCI ZASANJALI OB SLADKIH PRAVLJIČNIH SANJAH

IVA KORŠIČ

Slovensko stalno gledališče že od nekdaj v vsaki sezoni razdaja del svojih ustvarjalnih moči najmlajšim gledalcem. Tudi letos ni pozabilo nanje in je izbralo njim posvečeno igrice ter jo premiero postavilo na oder v Finžgarjevem domu na Opčinah, v četrtek, 27. februarja, v dopoldanskih urah. Na ogled je povabilo tamkajšnje malčke iz vrtca in osnovnošolske otroke.

Iz brezmejnega pravljicnega skrinjice je tokrat izbrskalo pravljico Jirija Strede *Pravljicne sanje* in jo zaupalo režijski roki Katje Pegan, ki se je že večkrat izkazala kot iznajdljiva, nežna voditeljica otroških iger. Naj se spomnimo le na njeno postavitev *Jaz in ti, mali medo*, ki so jo z velikim odobravanjem sprejeli otroci, odrasli in kritiki.

V *Pravljicnih sanjah* je avtor povezal med seboj dve znani klasični pravljici, *Rdeča kapica* in *Kraljično na zrnju graha*, in ju prepustil pripovedi dveh pripovedovalcev, ki sta hkrati še sama protagonisti in lutki med lutkami. Matjaž Loboda je dano besedilo priredil, v režiserkin obdelavi pa se je le-to spremenilo v lepo, z domišljijo in nežnostjo prepojeno igrice, v kateri so zabrisane vse hude sledi. Rdeča kapica se prav nič ne boji volka, lovec pa kosmato mrcino spremeni v krotkega in ubogljivega volčjaka. V drugi pravljici pa si vsi želijo le veliko ljubezni in mnogo razigranih otroci-

FOTO KROMA

čkov, ki naj poživijo dvor.

Predstava bo lahko dopotovala do vsakega vrtca in šole, saj ji je scenograf Marjan Kravos izdelal majhen, funkcionalen oder v mehkih mavričnih barvah z zlatim sončcem, ki ga temni oblaki ne more zakriti, ker ga otroci s svojim pihanjem prepodijo. Malo preprosto scensko prizorišče bo brez težav stalo tudi v učilnicah. Tako bo igrice zaživela prav med otroki, ki morajo biti soustvarjalci pravljicnih dogodkov. Mali openski gledalci so se takoj znašli v vrtincu odrskega dogajanja in se živahno vpletli vanj, tudi po zaslugi obeh igralcev, Aleša Kolarja, predvsem pa Nikle Petruške Panizon, ki se je z bliskovito iskristovostjo spreminjala v do-

deljene vloge in se z gibnimi kretnjami pojavljala zdaj tu, zdaj tam in vzbujala radovednost otrok, še posebno, ko je brskala po sanjarnici in iskala v njej najprimernejšo pravljico. Pri tem so ji bile gotovo v veliko oporo pretekle izkušnje, nabrane v otroških uprizoritvah. Igriv ton je celoti dal tudi glasbenik Mirko Vuksanovič, ki je songe opremil z lahkotno glasbeno podlago, tako da je razbremenila njihovo togost. Veliko nalogo je opravila Marija Vidau, ki je igralca oblekla v snežno beli pidžami, srčkanim, privlačnim, v Ljubljani, v ateljeju Zajec izdelanim lutkam pa skrbno sešila oblekice iz pisanega, natančno izbranega blaga. Opozoriti je treba tudi na veliko

masko, simpatično volčjo glavo z roza pentljo med ušesi, in dolgim, iz ust molečim jezikom, ki je tako zabavala malo občinstvo, ko jo je Kolar duhovito nosil v vlogi volka. Lektor Jože Faganel pa je s svojimi jezikovnimi opazkami pazil, da so besede pravilno zazvenele iz ust igralcev in da otroci ne bodo nobene preslišali.

Predstava je s svojo svežino čudovit uvod v pomladni čas in upati je, da bo s Tržaškega čim prej poromala tudi na Goriško in v Benečijo ter tako s svojo neposredno ljubeznostjo in željo po dobrem in lepem razvedrila otroška lica in spet v otroški, zasanjani svet povedla tudi njihove odrasle spremljevalce.

OBVESTILA

POTOVANJE Z Novim glasom. Vabimo Vas na potovanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Informacije in vpisovanje na uredništvih v Gorici (0481 533177) in Trstu (040 365473).

DUHOVSKA ZVEZA prireja 25. aprila tradicionalno enodnevno romanje, tokrat k sv. Jožefu v Celje. Sv. maša bo ob 11. uri, maševal in pridigal pa bo msgr. dr. Anton Stres, mariborski pomožni škof. Zbirališče ob vznožju cerkve ob 10.30, nakar se bomo skupno napotili k svetišču. Informacije in vpisi pri slovenskih duhovnikih.

SDD JAKA Štoka - Mladinska skupina v sodelovanju z Rajonskim svetom za Zahodni Kras vabi ob praznovanju Dneva žena na ponovitev igre Jeana Tardieua *Zaljubljenca v podzemeljski železnici* v režiji Gregorja Geča (glasba Aljoša Saksida), ki bo v nedeljo, 9. marca, ob 20. uri v Kulturnem domu na Proseku. Prisotne ženske bodo deležne posebne pozornosti!

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu toplo vabi k uri molitve za duhovne poklice z mašo, ki bo v ponedeljek, 10. marca, ob 18. uri v barkovljanski cerkvi.

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev vabi v ponedeljek, 10. marca, na predstavitev knjige Gorazda Bajca *Iz nevidnega na plan. Slovenski primorski liberalni narodnjaki v emigraciji med drugo svetovno vojno in ozadje britanskih misij v Sloveniji*. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

TRŽAŠKA ŠKOFIJSKA Karitas prireja tečaj, namenjen prostovoljcem in operaterjem. Prvo srečanje bo v torek, 11. marca, ko bo preda-

val Tarcisio Barbo. Srečanje bo na sedežu tržaške Karitas, ulica Cavana 15 ob 18. uri.

KROŽEK VIRGIL Šček prireja v sredo, 12. marca, ob 19. uri srečanje s podpredsednikom Evropske konvencije Lojzetom Peterletom. Srečanje bo na sedežu Slovenske skupnosti, ul. Gallina 5 v Trstu.

NARODNA IN študijska knjižnica išče knjižničarko/knjižničarja. Potrebni pogoji: ustrezna univerzitetna izobrazba in strokovno znanje, obvladane slovenskega jezika. Delovna pogodba je začasna, vendar z možnostjo podaljšanja. Prijava z osebnimi podatki in potrdili se odda v zaprti kuverti v pisarno Narodne in študijske knjižnice v Trstu v ulici sv. Frančiška 20/1 do petka, 7. marca 2003.

DAROV

OB SREČOLOVU, ki ga je pripravil cerkveni pevski zbor v Rojanu ob Prešernovi proslavi v Marjinem domu, se je nabralo 260,00 € za misijonarko uršulinko Zoro Škerlj, ki deluje v Botsvani. Iskrena zahvala gre Zadrugi kraški banki ter podjetju Cremcafe' za dobrohotno pomoč.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu daruje Milica Guštinčič Čač 48,00; N.N. daruje 10,00 €.

ZA SLOVENSKE misijonarje darujejo šolske sestre iz Boršta 10,00 €.

ZA KATOLIŠKI tisk darujejo šolske sestre iz Boršta 10,00 €.

ZA MISIJONARJE Marijine uslužbenke, ki delujejo v Indiji, daruje Franc Saksida ob prodaji znamk 150,00 €.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido, Brazilija, daruje N.N. 1.000,00 €.

ZA MISIJONARJA Lojzeta Letonjo, ki deluje v Sibiriji, daruje N.N. iz Mačkovelj 10,00 €.

S POKRAJINSKEGA OBČNEGA ZBORA SZSO-TS

POSKRIBETI ZA TESNEJŠE STIKE MED POSAMEZNIH ENOTAMI

Tržaško pokrajinsko vodstvo Slovenske zamejske skavtske organizacije je sklicalo drugič svoj občni zbor za petek, 21. februarja, v prostorih glavnega tržaškega sedeža v ul. Risorta, ker je bil občni zbor v prvem sklicu nesklepčen zaradi prenikajočih števil udeležencev. Tokrat pa se je vabilu odzvalo lepo število voditeljev, pripravnikov in pomočnikov.

Prvi del občnega zbora je skupnost voditeljev posvetila predvsem debati o vzrokih, ki so privedli do tega, da se večina ni udeležila prvega sklica občnega zbora: ali je občni zbor preveč birokratičen in premalo zanimiv? Ali čutijo voditelji organizacijo kot celoto daleč in se v glavnem posvečajo svojim enotam na teritoriju? Po notranji diskusiji je prišlo do skupne konfrontacije: voditelji, pripravniki in pomočniki so se tako usedli za isto mizo, zapeli skavtsko pesem in zmolili skavtsko mo-

litev. Nato sta bila izvoljena predsednik občnega zbora (Očarljivi leopard - Paolo Biancuzzi) in zapisničarka (Glasna lisica - Sara Semec). Načelnika Prizadevna puma (Katja Volpi) in Močni netopir (Jordan Pisani)

sta v svojem poročilu podala obračun preteklega leta in podčrtala predvsem pomembnost voditeljeve odgovornosti. Blagajničar Superlativni volk (Martin Rustja) pa je voditelje spodbudil k načrtovanju projektov, za katere se lahko dobijo fondi in ki bi nedvomno obogatili ponudbo članom. Cerkevni asistent Tone Bedenčič je v svojem poročilu izrazil željo, da bi po 28 letih spremljanja skavtske dejavnosti njegovo mesto

prevzel nov duhovnik. Ker pa se ni nihče drug javil za to funkcijo, je svojo kandidaturu potrdil in bil naknadno tudi izvoljen. Tajnik Zviti leopard (Štefan Pahor), ki je s tem občnim zborom zaključil svoj mandat, je izpostavil težavnost tajniškega dela, ki jemlje precej časa. Svoj mandat je zaključil tudi gospodar Vztrajni galeb (Martin Sosič), ki je v zadnjih letih opazil, da se člani

manj poslužujejo skupne imovine, sicer verjetno zaradi tega, ker so si posamezne enote priskrbele svojo. Po krajši debati je sledilo še poročilo stegovodij, ki so opisali delovanje v posameznih enotah. Ob koncu so sledile še volitve: za blagajnika je bil

potrjen Superlativni volk (Martin Rustja), za cerkvenega asistenta pa Tone Bedenčič. Mesto tajnika je prevzel Vztrajni galeb (Martin Sosič), mesto gospodarja pa ostaja trenutno še prazno in je občni zbor podelil nalogo pokrajinskemu vodstvu, da poskrbi za to mesto.

Med občnim zborom so se ob posameznih poročilih razvile krajše debate, iz katerih je izšlo predvsem dejstvo, da organizacija usmerja svoje moči v delovanje po stegih in nekoliko opušta stike med posameznimi enotami. Nekateri so zato bili mnenja, da se skuša vsekar obdržati delovanje po stegih, a da se pospeši in poskrbi tudi za tesnejše stike med posameznimi teritorialnimi enotami, tako da bo lahko vsakdo razvil občutek, da pripada eni sami organizaciji, ki se razteza od Števerjana do Milj.

(JC)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

BARICCOV "DEVETSTO" PETDESETIČ NA ODRU

V soboto, 15. marca, bo ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu petdeseta ponovitev monodrame *Devetsto*, ki jo

2000 v sodelovanju med SSG, Primorskim poletnim festivalom in Avditorijem Portorož v piranskem gledališču

je po knjižnem delu italijanskega pisatelja Alessandra Baricca režiral Marko Sosič, uprizarja pa jo igralec ansambla Slovenskega stalnega gledališča Janko Petrovec. Predstava je doživela premiero ob koncu sezone 1999/

Tartini, nato pa je bila še ponovljena v Izoli, Trstu, Gorici, Trziču, Tolminu, Umagu, Mariboru, Ptujju, Šentjanžu v Rožu, Kopru in v drugih krajih. Predstava je še vedno del repertoarja SSG in bo tako, kot že rečeno, doživela svojo petdeseto ponovitev v soboto,

15. t.m., v Kulturnem domu. Rezervacije sprejemajo od srede, 12. marca, na blagajni SSG, telefonska številka 040 362542 ali na brezplačni telefonski številki 800 214302.

V PETEK V GORICI

VELIKO PRIČAKOVANJE ZA PRODIJEV OBISK

V Gorici vlada veliko pričakovanje na obisk predsednika evropske komisije Romana Prodi, ki je predviden za petek, 7. marca.

Ugledni gost je v zadnjih časih vse bolj prisoten na straneh krajevnega časopisa zaradi svojih naklonjenih misli in izjav glede prihodnosti dveh Goric ob italijansko-slovenski meji in je trdno prepričan v to, da stojimo pred epohalno spremembo, saj se bo prihodnje leto, s pristopom vzhodnih evropskih držav (med njimi Slovenije) Evropski uniji, naredil odločilen korak na poti mirnega in demokratičnega poenotenja in združevanja stare celine. To bo po njegovem mnenju bistveno pripomoglo k temu, da se bodo začele celiti rane,

ki jih je Evropi prizadelo 20. stoletje s svojimi ideologijami in železno zaveso.

Take in podobne misli bo predsednik evropske vlade potrdil in poglobil na obisku Gorice v petek, 7. marca, ko bo ob 18.30 v gledališču Verdi na Korzu Italija skupno z goriškimi županom Vittorio Brancatijem, novogoriškim županom Mirkom Brulcem in županom mestne občine Šempeter-Vrtojba Draganom Valencičem poudaril veliki simbolični pomen dialoga in sodelovanja na Goriškem. Omenimo, da je visoki politični predstavnik obljubil svojo prisotnost tudi 1. maja 2004, ko bo uradno padla meja med Slovenijo in Italijo.

Z OBČINSKE SEJE V ŠTEVERJANU

TEŽAVE BRIŠKE OBČINE

V ponedeljek, 17. februarja, je potekala v sejni dvorani občinske hiše v Števerjanu seja občinskega sveta. Na sporodu so bili odobritev proračuna za tekoče leto, poročilo za predvideni programski načrt ter odobritev proračuna za triletnje 2003-2005. Zadnja točka se je osredotočila na zakonski odlok št. 285/1992, in sicer na odobritev prošnje za razvrstitev del medobčinske ceste Krmin-Števerjan, ki teče v občini Števerjan, med pokrajinske ceste.

Zaradi novih poverjenih nalog javnim upravam, na podlagi v to usmerjenega delnega zakona, se je z letom 1998 začelo nujno druženje med manjšimi občinami oz. konzorciji za izboljšanje določenih storitev. V nasprotnem primeru bi občinska uprava ne mogla razpolagati z določenimi javnimi prispevki. Tako za občino Števerjan skrbi za izterjevanje davkov Združenje občin s sedežem v Krminu, za vzdrževanje vodovoda in pobiranje smeti konzorcij A.M.L., občinskega redarja imajo skupnega z občino Sovodnje, za javno razsvetljavo skrbi podjetje SO.L.E., glede občinskega tajnika pa obstaja konvencija z občino Dolenje.

Glede tega je sam župan Hadrijan Corsi podčrtal dejstvo, da se pišejo manjšim javnim upravam, kot je števerjanska, kratke ure, če gremo po tej poti naprej. Po eni strani se moraš pri izvrševanju določenih storitev združevati z drugimi javnimi upravami, sicer si prikrajšan pri dodeljevanju sredstev; po drugi strani pa to upravam vedno bolj otežkoča opravičitev celotnega števila lastne delovne moči. Števerjanska občinska uprava ne namerava povišati

za tekoče leto nobenega davka. Količnik davka ICI ostaja torej nespremenjen, 6 pro mil. Župan Corsi je podčrtal, da je Števerjan pretežno kmečka občina in dohodek, ki izvira iz tega davka, je jasno skoraj nič. Krivičen je sistem, ki pri dodeljevanju javnih sredstev ne upošteva tega parametra, včasih je vpliv celo nasproten, in pri tem so prav uprave hribovitega območja precej osredotočene in prikrajšane.

Stroške je bilo potrebno uravnovesiti predvsem na podlagi zagotovljenih dohodkov, ne pa na podlagi dejanskih potreb. Ena izmed nujnih potreb je obnova občinskega vodovoda skoraj v celoti, za kateri strošek zadostuje pribl. 2,5 milijonov evrov. Občinska uprava ni v stanju ponovnih zadolžitvev prav zaradi premajhnih prilivov v občinske blagajne, poleg že seveda obstoječih zadolžitvev. Župan vsekakor meni, da bodo imele v bodoče števerjanska in njej podobne stvarnosti vedno večje težave za izvrševanje lastnih in poverjenih funkcij, saj so občinski dohodki in nakazila dežele ter države nezadostni, da bi krili realne potrebe proračuna.

Stanje števerjanske občinske blagajne je nedvomno "revno", a poleg vseh težav zdravo in to je nedvomno najboljša novica. Ožji odbor, z županom na čelu, čaka težka naloga pri iskanju vseh možnih pozitivnih in vplivnih poti v prid celotne števerjanske skupnosti.

Občinski svetovalci so ob koncu složno čestitali županu ob imenovanju za predsednika v novo nastali Gorsk skupnosti briško-beneškega področja.

MD

BRALNI PROJEKT / KO PRAVLJICE OŽIVIJO

RADODARNA, A NEOMAJNA VILA DUDOSNEDKA

V veliko veselje malčkov iz vrtcev se nadaljuje bralni načrt, ki se vije že drugič skozi šolsko leto pod radovednost vzbujajočim naslovom *Ko pravljice oživijo*. Kot smo že pisali v jeseni, ob prvem pravljicnem srečanju, je predlagateljica in izvajalka te vsestransko koristne pobude, ki vključuje poleg spoznavanja novega besedišča raznovrstne učne dejavnosti, od likovnih do glasbeno-gibalnih, izkušena odrska znanka, učiteljica Majda Zavadlav.

Po Muci Copatarici je sedaj na vrsti pravljica Medvedek Vile Dudosnedke, ki sta jo napisala Barbel Spathelf in Susanne Szesny. Majda se je kot mala deklica Katarina, ki se nikakor ne more ločiti od svoje zlate dudice, pojavila v vrtcu v Štandrežu in Števerjanu, za tem pa se je v ponedeljek, 24. februarja, ustavila v pevskem, kjer jo je dočakala lepa skupina otrok, čeprav jih je nekaj bilo odsotnih zaradi boleznih. Otroci so se zbrali v prijetni igralnici; tudi na njenih stenah visijo živobarvne risbice, ki pričajo o raznolikosti obravnavanega med učnimi urami in o pridnih, navdušenih risarjih.

Majda je v šolskem predpisničku in z veliko rožnato pentljico v laseh takoj vzpostavila prijateljski stik z otroki, ki so se še dobro spomnili, kaj je zahtevala skrbna muca, in jih kot vselej z

veliko živahnostjo in pravo igralsko živostjo presenetila z vlogami pripovedovalke, mame, vile in na dudo navezane punčke Katarine, ki se je neke noči le opogumila in podarila svojo dudo Vili Dudosnedki, v zameno pa dobila v dar medvedka. V živo pripoved je neprenehoma vpletala tudi otroke in tako trdno zadržala njihovo pozornost. Sporočilo pravljicne pripovedi je bilo dovolj zgovorno za vse malčke, ki so ob koncu stisnili k sebi svoje medvedke in z Majdo ter učiteljicama zapeli in zaplesali nekaj hudomušnih pesmic o priljubljenem kosmatincu.

Ob pravljici bodo v prihodnjih dneh uživali še otroci ostalih vrtcev goriškega ravnateljstva. Vsi pa bodo kot domačo nalogo še sami pripovedovali staršem o mali Katarini in čarobni vili.

IK

SODELOVANJE OB MEJI

SREČANJE SVETOVALCEV V SOLKANU

Sredi februarja je bilo na povabilo Krajevne skupnosti Solkan srečanje med tamkajšnjimi člani sveta in svetovalci rajona Sveta Gora-Placuta. Poleg predsednika Verze gnassija sta se srečanja udeležila člana Slovenske skupnosti Niko Klanjšček in Miloš Čotar, odgovorna za čezmejno sodelovanje, ter štirje drugi svetovalci. Na drugi strani so se predstavili člani nove krajevne skupnosti s predsednico gospo prof. Darinko Kozinc na čelu. Vsi sedanji člani so novi in prvič v tovrstnem organu. V pogovorih je prišlo do izraza njihovo zadovoljstvo, da so postali člani sveta, in občutili je bilo, da se bodo s pravim zagonom lotili svojih nalog. Pogovori so tekli o programih dela na eni in drugi strani, predvsem

pa o sodelovanju in skupnem načrtovanju. Vsi prisotni so bili prepričani, da lahko prav organi, kot so krajevna skupnost oziroma rajonski sveti, postavijo temelje in zgled za življenje brez meja. V tem smislu imajo gotovo pomembno vlogo športno-razvedrilne pobude in zabave, ki so velikokrat v "pristojnosti" lokalnih skupnosti. Ena od teh je že ustaljena in že tako rekoč na vratih. To je spomladanski pohod Treh mostov v organizaciji goriških mestnih svetov Sveta Gora-Placuta, Pevma-Štmaver ter KS Solkan.

Uradnemu delu večera je sledil manj formalni del, v katerem so si svetovalci z žlahtno briško kapljico nazdravili za uspešno in plodno prihodnje delo.

MČ

V TELOVADNICI NA DREVOREDU

DRUŽINSKO PUSTOVANJE SD SONČNICA

Kot pustna tradicija zapoveduje, je praznično in veselo razpoloženje v nedeljo popoldne zajelo tudi številne slovenske družine v mestu. Množica malih in velikih mask je preplavila telovadnico na Drevoredu, ki jo je SD Sončnica za to priložnost spreminila v veliko zabavišče. V središču je seveda bila osemdesetglava pisana družina otrok, ki so se razigrano podi-

li, plesali in zabavali po telovadnici. Pustno razpoloženje je zajelo tudi prav tako številno množico odraslih, ki so v ritmičnih valčkih in polkih, pa tudi sirtakija, kavbojskih plesov in asereje primerno proslavili najbolj razposajeni čas v letu. K lepemu vzdušju so prispevale tudi pustne dobrote na mizah, od "štravb" do pršuta in vsakovrstnih kapljic.

HD

NOVE ZADOLŽITVE ODBORNIKOV PRI SONČNICI

Novoizvoljeni odborniki, ki so jih imenovali člani Skupnosti družin Sončnica na januarjem občnem zboru, so se zbrali na prvi seji dne 18. februarja in si porazdelili funkcije za naslednje triletnje. Skupnost bo še naprej vodila predsednica Mirjam Bratina, ki ji bo stal ob strani kot podpredsednik Marko Terčič. Blagajnik in gospodar

bosta Mauro Leban in Ani Saksida, tajniške posle bo opravljal Andrej Fajt, zapisnik pa bo vodila Mojca Terčič. Odgovoren za stike z javnostjo bo Aleš Figelj, ostali odborniki Paola Bertolini in Emanuela Mažgon pa bosta v vsesplošno pomoč ostalim po potrebi. Tudi nadzorni odbor je izvolil svojega predsednika. Potrjen je bil Andrej Vogrič, ostala dva člana sta Goran Rustja in Vivijana Jarc. (HD)

NA VRHU SV. MIHAELA

ZLATOPOROČENCA JELKA IN IVAN PETEAN

Dva tedna po objavi članka objavljamo tudi fotografijo zlatoporočencev Jelke in Ivana s Peči, ki sta 50 let po začetku svoje skupne poti ponovila svoj trikratni "da" pred oltarjem v nevestini fari na Vrhu

sv. Mihaela. Praznik je združil številne sorodnike in prijatelje iz okoliških krajev, ki so zlatoporočencem čestitala in jima zaželela veliko zdravja in veselja. Tem željam se pridružuje tudi naše uredništvo.

OHRANIMO ŽIVLJENJSKO KVALITETO
MEDSEBOJNE DRUŽBENE POVEZANOSTI

ZADUŠNICA ZA GUJONOM

Slovenske organizacije videmske pokrajine pod pokroviteljstvom beneško-slovenskih občin in Upravne enote Tolmin so v petek, 28. februarja, počastile spomin na pred letom umrlega msgr. Paskvala Gujona

menski dvorani spomnili pokojnika kot osebnosti in prijatelja.

Načelnik UE Tolmin Zdravko Likar (na sliki levo) ga je označil kot vidca v človekovo notranjost, narodovo in celo človekovo duhovno bodoč-

Ob obletnici smrti tega beneškega čedermaca, ki je vse svoje življenje posvetil duhovni, kulturni in socialni rasti rojakov v Beneški Sloveniji, se je okoli tristo ljudi zbralo najprej v cerkvi v Azli k slovenski maši z aduščnici, potem pa so se predstavniki kulturnih organizacij in lokalni občinski upravitelji ter načelnik UE Tolmin, obenem s počastitvijo dneva slovenske kulture, v špetski večna-

nost. Zavzemal se je za nemočne, karal je hinavščino in pritlehnost. Nič manj rojakov, ljudi, ki jih je najbolj ljubil. Obenem jim je najtemnejše trenutke obračal na svetlo in bolj veselo stran.

Marina Cernetig je povzela njegova duhovna pričanja, kjer je primerjal razmišljanja o končnosti življenja nekaterih brezbožnih znanstvenikov, v nasprotju z odrešujočim upanjem skrivnosti

božje neskončnosti in vsepriučujočnosti Boga v nebesih, na zemlji in na vsakem kraju. Kljub vsej svoji mogočnosti nam je skrivnostno ter zgledno dovolil spoznavanje resnice življenja tudi skozi križanje njegovega lastnega sina.

Predstavniki slovensko-beneških občin in kulturnih organizacij Luisa Battistig, Viljem Čemo in Ezio Gosgnach (na sliki desno) so povzeli večkrat poudarjene Gujonoove misli, da se lahko Slovenci, posebno v Benečiji, uveljavimo in ohranimo le kot družbeno in gospodarsko složni, povezani, med seboj spravljani in dovolj izraziti, ne pa kot brezoblična, s pogubno politično diferenciacijo sprta skupnost.

Kljub temu, da je pokojni msgr. Paskval Gujon prejel svoj čas najvišje priznanje od predsednika države Slovenije, pa žal na tej zadušnici, razen poslanca v DZ RS Ivana Božiča, ni bilo nobenega predstavnika slovenskih oblasti.

Se nekaj, kar je bolj pomembno za složnost manjšine. Postni čas prihaja kot nalašč, da se organizatorji in vsa slovenska skupnost v Italiji vprašajo, zakaj ni bilo na vabilih za zadušnico in spominsko proslavo (niti med izvajalci niti med poslušalci) napovedanih slovenskih duhovnikov od Benečije do Kanalske doline.

MM

KRIŽEV POT IZGNANSTVA

V SPOMIN NA PREGON NAŠIH KOROŠCEV

JANEZ KUNC

Medtem ko so se svetovni in domači mediji na dolgo in široko razpisali o Sadamovem Iraku, uno-resoluciji, "Bushevi krvoločnosti" in enoglasno svarili pred nevarnostjo svetovnega vojnega požara, na naših ulicah pa so naši mirovniki roteče demonstrirali, čes Bush pusti že enkrat Sadama in njegov "tim" pri miru delati; make love not war itd., so vrli predstavniki koroških Slovencev na Dunaju organizirali spominsko razstavo o pogonu svojih rojakov iz slovenskih domačij pod Karavankami pod oznako Die Deportation slowenischer Familien aus Kärnten im April 1942. Prosto se najeli v Atelierhaus der Akademie der bildenden Künste v 6. dunajskem okraju, Lehargasse 8. V skladu s tradicijami nemškega nacionalizma, njihovim novim etničnim zemljevidom Evrope, kjer za Jude, cigane in narodne manjšine ni bilo več prostora, in Hitlerjevimi povelji, ki ga je izrekel v Mariboru: "Macht mir dieses Land wieder deutsch!", se je za slovensko koroško manjšino, prebivalce severnega dela matične Slovenije, južne Tirolske in druge, pričel "križev pot" izgnanstva.

Nacionalsocialisti, njihovi domači podrepaniki in policaji so v zgodnjih jutranjih urah 14. aprila začeli zloglasno "akcijo K", ki je zajela skupno 1075 najbolj zavednih Slovencev in njihovih družin. Za Slovence in vindišarje kot etnično kategorijo v nemškem "rajhu" ni bilo več prostora: grozilo jim je, po besedah Avgustina Mallega, popolno iztrebljenje.

Razstava je bila odprta od 12. do 23. februarja, dnevno od 10. do 19. ure. Razstavljeni material je bil na ogled na oglasnih deskah, vitrinah, digitaliziranih računalniških zaslonih in "video" filmih, ki so prizadetemu obiskovalcu prikazovali slovenski življenjski koncu monarhije, koroški plebiscit, položaj manjšine in pogrime med obema vojnoma, deportacijo, partizanski upor in nasilno odstranjevanje krajevnih dvojezičnih napisov. Sodobniki in udeleženci so se med drugim spominjali svoje mobilizacije v nemško vojsko. Ko so prišli domov na dopust,

jih je skoraj zadela kap: domači so bili izseljeni neznanu kam, v hiši pa so se šopirili tuji ljudje, ki so bili tudi deportiranci. Navadno se niso več vrnili v nemško vojsko, temveč se pridružili partizanom. Njihovo razočaranje nad zahodnimi zaveznicami, nad umikom Titove vojske, nad matično Slovenijo, najbolj pa seveda nad nemško govorečo večino, ki je stalno samo obljubljala in lagala in skoraj nič izpolnila, je pustilo krvave brazgotine in povzročilo narodni osip kot nikjer drugje v Evropi. Podobne rane in na tisoče mrtvih je pri kurdski manjšini pustil za sabo iraški diktator Sadam Hussein, ki ga lahko mirno primerjamo s Hitlerjem. Podobna je, da demonske sile na tem svetu nikoli ne mirujejo in se mobilizirajo vedno znova in tam, kjer zavohajo dovolj človeških slabosti. In avtohtonem ozemlju slovenske manjšine pod Karavankami kaže, da se tamkajšnji nedobri ljudje niso dosti naučili iz zgodovine in še vedno neovirano in nekaznovano pogrevajo staro "župco" netolerantnosti in šovinizma.

KOROŠKI TEDNIK

VOLITVE, KI SO ZA SLOVENCE ŠE POSEBEJ POMEMBNE

JANKO KULMESCH

Prihodnje nedeljo, 9. marca, bodo na Koroškem spet volili občinske parlamente, ki jim pravijo v Avstriji občinski sveti, njihovim članom občinski odborniki, občinskim vladam pa predstojništva (v mestih: senat). Z razliko od Italije imamo v deželi Miklove Zale proporcionalni sistem, pri čemer volilci posebej volijo župana. Tako imajo večjo izbiro: na eni strani lahko volijo listo oz. stranko, ki jim je bližja, na drugi strani pa pri županskih volitvah lahko dajo glas tudi kandidatu, ki kandidira za drugo stranko.

Prav tako imajo volilci možnost, da dajo največ trem kandidatom preferenčne glasove. Če hoče biti kandidat izvoljen v občinski svet po poti preferenčnih glasov, jih mora dobiti najmanj toliko, kolikor jih potrebujejo volilne liste za osnovni mandat. Vendar preferenčni glasovi, z razliko od volitev župana, niso vezani zgolj na kandidirajočo osebo, temveč tudi na listo, za katero dotična oseba kandidira. To pomeni, da ni mogoče dati na eni strani nekemu kandidatu preferenčni glas, na drugi strani pa prekrižati stranko, za katero kandidat s preferenčnim glasom sploh ne kandidira. V tem primeru je volilec volil neveljavno.

Za slovensko narodno skupnost in njeno samostojno politično gibanje so občinske volitve še posebej pomembne. Medtem ko na deželni ravni, podobno kakor velja to za Slovence v Italiji, zaradi krivične zakonodaje praktično nima

možnosti za mandat, so njena izhodišča na občinski ravni dokaj ugodnejša in uspešnejša. Številke so več ko zgovorne: na zadnjih volitvah (1997) so samostojne občinske liste (v glavnem kandidirajo pod imenom Enotna lista) dosegle 56 mandatov oz. skoraj 6000 glasov - pri čemer velja poudariti, da so v preteklih 30 letih napredovale od volitev do volitev za skoraj 30 odstotkov.

Temu primerna je odmevnost pri pripadnikih narodne skupnosti. Na nedeljskih volitvah kandidira v 24 občinah skoraj 500 kandidat in kandidatov. Med njimi je tudi mnogo mladih, kar je tokrat še posebej pomembno, ker imajo prvič volilno pravico že 16-letniki. Pri pripravi na volitve kaže mladina razveseljivo prizadevnost. In tako je upanje, da bo samostojno politično gibanje na nedeljskih volitvah vsaj uspešno branilo trenutni položaj, dokaj upravičeno.

Dokaj odprto pa je vprašanje, ali bo doseglo tudi tega ali onega župana. Bil bi to zgodovinski uspeh, saj ga je zadnjič doseglo leta 1954 (do 1958) z Mirkom Kumrom-Črčejem v nekdanji samostojni občini Blato pri Pliberku. Tokrat ima še najboljše možnosti v občinah Globasnica (kandidat je predsednik NSK Bernard Sadovnik), Železna Kapla (Franc Jožef Smrtnik) in Bistrica nad Pliberkom (Marjan Pečnik).

Pričakovano pred nedeljskimi volitvami so vsekakor ureli. Ali se bodo dejansko uresničila, pa boste lahko brali v prihodnjem Novem glas.

GLOSA JURIJ PALJK

O MANEKENKAH

Pravzaprav bi tega zapisa ne bilo, ker v našem tedniku nimamo navade pisati o modnih stvarih in ponavadi tudi ne pišemo o manekenkah in njihovem svetu, ki je zelo, zelo daleč od stvarnega in zato tudi našega prozaičnega vsakdanjaka.

V torek, 25. t.m., pa je italijanski dnevnik Corriere della Sera na straneh, ki so posvečene družbenemu dogajanju in seveda tudi zadnjim modnim predstavitvam v Milanu, prinesel drobno novičko o eni tistih manekenk, ki so dosegle tisto, česar si vse želijo, a jih le malo doseže: svetovno slavo, denar, bogastvo in vse, kar spada zraven namreč.

Kdor se vsaj malo spozna na modo, bo takoj vedel, kdo je Helen Christensen (na sliki), velik del moškega sveta in zato tudi naših moških bralcev tudi, tistim pa, ki ne vedo, kdo je lepa Helen, povejmo samo to, da je bila s peterico drugih med tistimi petimi manekenkami, ki so do nedavnega veljale za najlepše, najboljšegatejše in tudi najbolj slavne. In prav o lepi Helen, ki je pred kratkim postala srečna mamiča, je bila objavljena novička v dnevniku.

V Milanu se je manekenka mudila v novi vlogi, in sicer kot naša kolegica in fotografinja, sicer pa tudi kot manekenka, ker je ponovno "posodila" svoj obraz in svoje telo neki znani modni tvrdki. V modnem žargonu se temu "posojanju" obraza in telesa

reče, da je Helen "testimonial" neke tvrdke in omenjenega izraza zares nima niti smisla prevajati, ker vsi vemo, za kaj gre: manekenke so zato dobro plačane, ker posojajo svoje telo in obraz znanim modnim kreatorjem, kot se nekdanjim "žnidarjem" danes učeno in visokodoneče reče. Telo in obraz pa posojajo manekenke zato, da se obleke, kreme, modni dodatki (se pravi: torbice, pasovi, očala, čevlji, nogavice in tako naprej v nedogled, celo nalivna peresa!) bolje prodajajo.

Helen Christensen je imela in, resnici na ljubo, ima še danes kaj pokazati: sloko, vito, domala do popolnosti razvito in oblikovano telo, lep obraz in lepo, dovršeno in gotovo hojo, skratka: ni postala kar tako ena od najbolj občudovanih, zavidanih in seveda zato tudi najbolj znanih in plačanih modelov na svetu. Manekenkam se na Slovenskem namreč zadnje čase vse bolj pravi model, češ da je beseda manekenka premagalo, ker izvira iz francoskega izraza, ki se je sprva uporabljala za tistega pajaca, na ka-

terege so krojači obešali še nedokončane obleke. Mah! Naj bo, tudi zato pravimo, da naj bo, ker vemo, da se slovenski jezik razvija samo v osrednji Sloveniji in smo pri nas zadovoljni že z dejstvom, da tukaj še živi in preživlja taka in druga obdobja! Na žalost vedno bolj klavna, na vseh ravneh!

Vmimo se torej k lepi manekenci Helen, ki se je pred kratkim poročila in povila otroka. Odveč je seveda tudi pripis, da ni vzela kakega delavca iz ladjedelnice in niti ne delavca s kokešje farme, ampak premožnega moža, kot se seveda za vsako uspešno lepoticospodobi. Mimogrede: le zakaj imajo grdi, a strašno bogati možje tako lepe žene? Bi mi katera od bralk lahko razložila to skrivnost? In še en mimogrede: le zakaj se bogati ljudje samo med seboj poročajo? Mi lahko kak bogat človek to razloži, ker mi moja nižja socialna provenienca, kot se danes lepo reče nekdanjemu skromnemu kmečkemu okolju, iz katerega izviram, to onemogoča?

MOŽNOSTI ZA VLAGATELJE

NIKOLI VEČ NA BORZO?

STOJAN PAHOR

Na borznih tržiščih prevladuje skrajno negativna psihoza. Zdi se, da pričakujemo še zadnji udarec, ki bo varčevalcem zdobil živce. Bo mogoče to vojna v Iraku? Mislamo, da ne. Po tisti iz leta 1992 so borzni tečajji začeli zmagovito pot, ki je trajala do konca prejšnjega tisočletja. Vsekakor je potrebno podčrtati, da se bodo vzponi iz zadnjega desetletja težko ponovili.

Preglavice vlagateljem ne povzročajo samo delniški tečajji, ampak tudi naložbe v gotove oblike, kot so državni vrednostni papirji.

Čista donosnost najbolj znane državne obveznice BOT je zdrknila pod dva odstotka, kar je nižje od letne inflacije, ki povprečno znaša 2,8%. Čisti donos BTP (*Buoni Poliennali del Tesoro*) na petnajst let ne presega 4% letno stopnjo. Obrestne mere na tekočem računu in na hranilni knjižici so krepko nižje od inflacije. Dejansko je realen dobiček pri takih oblikah vlaganja negativen. Dodatno lahko ugotovljamo, da perspektive za rast obvezniškega tržišča niso rožnate. Zaradi nizke rasti gospodarstva bo Evropska centralna banka prisiljena znižati osrednjo obrestno mero, kar bo negativno vplivalo na donos celotnega obvezniškega trga.

Varčevalni program je način naložbe, ki trenutno nima alternativne. Nikoli več na borzo torej?

vlaka. Katere možnosti ima?

Številni finančni posredniki lahko ponudijo varčevalcem oblike varčevanja v delnice z zajamčenim kapitalom ali minimalno garantirano donosnostjo (npr. življenjska zavarovanja "unit linked"). Drugo možnost predstavljajo mešani obvezniški skladi opredeljeni v Evropi (v italijanščini *obbligazionari misti*), ki vsebujejo v portfelju do največ dvajset odstotkov delnic. Prisotnost delniškega deleža v investirani masi bo dvignila varčevalcu donosnost v trenutku, ko si bodo delniška tržišča opomogla in bodo obvezniška stagnirala.

Enkratno priložnost za vlaganje na borzo v tem trenutku predstavljajo varčevalni programi (v italijanščini *PAC - Piani Accumulo Capitale*), ki omogočajo postopno vlaganje v delniške investicijske sklade zelo nizke vsote denarja (vsaj petdeset evrov). Varčevalcem, ki imajo dolgoročne cilje (npr. kupovanje stanovanja, šolanje otrok itd.), se bo kupovanje kvot te oblike investicije po izredno nizkih cenah v prihodnosti zelo dobro obrestovalo. Pri tem načinu investiranja pridejo v poštev delniški skladi, geografsko opredeljeni po celem svetu, ker tako vlagatelj razprši tveganje na vsa svetovna gospodarska tržišča.

Varčevalni program je način naložbe, ki trenutno nima alternativne. Nikoli več na borzo torej?

IZBOR RECEPTOV DR. STANKA GRAFENAUERJA

KUHIJNA NAŠE DRUŽINE

Ljubiteljem dobre kuhinje je od konca meseca januarja na voljo nov izbor receptov, ki so izšli v knjižni obliki in so na voljo tudi našim bralcem, saj knjigo receptov za vse priložnosti, kot piše na naslovnici, dobimo tudi v katoliški knjigarni in v Tržaški knjigarni.

Knjigo *Kuhinja naše družine* je pripravil dr. Stanko Grafenauer, ki je vse od mladostnih poskakovanj okoli loncev tete Jane prek taborjenj in kasnejših številnih potovanj vestno sestavljal in shranjeval recepte, kot je sam povedal na predstavitvi v Ljubljani. Širina knjige, ki ponuja od izginjajočih kmečkih kuhinjskih posebnosti do eksotičnih pogrinkov, je dobro pomagalo vsem, ki želijo popestriti svoje jedilnike tudi pri nas.

Knjigo je izdala založba Mladinska knjiga in vanjo je avtor uvrstil več kot 850 receptov za jedi, ki služijo ob vseh priložnostih, saj je dr. Grafenauer zbral navodila za pripravo mednarodno znanih jedi kot tudi recepte za najbolj znane slovenske kuhinjske specialitete, zraven pa dodal še vrsto navodil, kako hitreje in predvsem pa na lažji način pripravimo svečana, tudi vsakdanja jedila.

Knjiga 80-letnega dr. Stanka Grafenauerja je zbirka receptov, ki so jih v njegovi družini uporabljali iz roda v rod, v njej pa je najti tako klasične slovenske jedi ter jedi z ozemlja nekdanje Jugoslavije kot tudi najboljše, kar premore svetovna kuhinja. Na predstavitvi knjige se je avtor po poročanju STA poslal, da bi bila knjiga lahko naslovljena *Ku-*

harski recepti od Trente do Tokia, saj se je njegova dovtetnost za kulinariko pričela v družbi tete Jane, ki je pripravljala jedi iz Koroške, od koder je prihajal njen oče. Ko pa so živeli v Trenti, ni primanjkovalo enolončnic, jagnjetine in divjačine. Gostoljubje Makedoncev, kamor je dr. Grafenauerja popeljala poklicna pot, je pustilo prenekateri recept za slaščice, v Medulinu v Istri pa so jedli pretežno ribe in morske sadeže. Otroci pa so mu s potovanj prinášali vedno nove kuharske ideje. Tako so recepti azijske kuhinje v knjigo zašli predvsem po zaslugi hčere, ki je večkrat potovala na Japonsko.

V nizu velikega števila znanih in manj znanih receptov so tako predstavljene juhe, priloge, solate, zelenjavne jedi, posebna pozornost pa je posvečena tudi pripravi mesa, zlasti ribam, prikrasani pa ne bodo niti sladkusi. Knjiga je izvrstno opremljena, za kar sta poskrbeli oblikovalki Metka Zerovnik in Petra Kerenjak, svoje pa so prispevale tudi fotografije Francija Viranja v njej so preizkušeni

recepti, natančno predpisane količine sestavin, načinom priprave je dodan čas kuhanja in nekaterim receptom so dodane še zgovorne in seveda zelo vabljive fotografije.

Naučiti se je mogoče nekaj osnovnih načinov priprave hrane, a tudi veliko o hranilni vrednosti živil, kar nikomur ne škodi. Vsi, ki jih zanima, katere jedi so poleg dunajskih zrezkov, gibanice,

madžarskega golaža in potice svoj čas slovele po vsej Avstro-Ogrski, pa se lahko po iskanju odgovora brez skrbi odpravijo v *Knjigo naše družine*.

Ljubitelje dobre kuhinje in še bolj dobre kuhe in hrane naprosamo, naj si preberejo uvod v knjigo, ki ga je napisal avtor sam. V tem prisrčnem zapisu bo bralec izvedel, zakaj je dr. Grafenauer napisal knjigo in zakaj rad kuha in je "srečen, če lahko drugim ponudi kaj za pod zob." Avtor pravilno ugotavlja, "da lahko pripravijo dobro hrano ne glede na to, ali je preprosta ali komplicirana". Kaj reči o besedah dr. Grafenauerja, ki jih namenja svoji ženi, in pravi: "Žena je čudež v kuhinji, ima naraven dar in smisel za to, kaj sodi skupaj."? Najbrž ničesar. Dodajamo samo še njegovo pojasnilo knjigi: "S kuhinjo, ki se je v naši družini razvijala skozi rodove, bi rad razveselil vse, ki bodo z domačo hrano razveseljevali svoje domače in prijatelje. Dober tek!"

A ni to smisel vsake dobre kuhinje?

ZUT

IZZIV ZGODOVINARJEM IN TEHNOLOGOM

POZABLJENO BOHINJSKO ZLATO

Tisočletja stare tehnologije pridobivanja železa in jekla v Bohinju in v kotlinah Posočja, katerih raziskave so opisane v knjigi *Pozabljeno Bohinjsko zlato*, ponujajo iz ziv zgodovinarjem in tehnologom metalurgije, ne nazadnje turistična predstavitev na terenu nudi novo gospodarsko tržno nišo.

Metallurg dipl. ing. Ivo Janez Cundrič je 21. februarja v Bovcu predstavil svojo knjigo *Pozabljeno bohinjsko zlato*.

"Ob sodelovanju številnih vrhunskih strokovnjakov je presegla svoj prvotni namen zgolj predstavitve tisočletja starega načina pridobivanja železa in jekla v Bohinju. Obenem je tudi tragična življenjska zgodba, sicer nagajenega večkratnega inovatorja in tehničnega direktorja v jeseniški železarni Acroni, ki v veliki iznajditeljski vnemi in sposobnosti uspe dognati najboljše rešitve, žal pa teh ni mogoče vselej realizirati, če niso vedno istovetne z interesi okolja, ki mu sicer žrtvuje vse svoje velike sposobnosti in moči"; tako sta avtorja predstavila direktor TNP Janez Bizjak in Fedja Klavora.

Ivo Janez Cundrič je bil s predavanjem in filmom o svojem uspelem dokazu, kako so pridobivali železo pred tisoči let, ki ga v Sloveniji doslej ni

znal noben strokovnjak več (redki pa so tudi v Evropi) kot tudi v knjigi prepričljiv, da je svoj čas najkvalitetnejše pridobljeno železo in jeklo t.i. halštatske kulture in Norika izviral prav iz tega prostora.

Pravi, da bi jo morali imenovati svetolucijska kultura, če zgodovinarji iz nemških in italijanskih nacionalnih razlogov tega ne bi prikazali drugače, naši rodovi zgodovinarjev pa so marsikaj od tega šolsko povelili.

Ponovno odkriti način iskarnje rude in pridobivanja ter predelave železa se sam po sebi ponuja tukajšnjemu turističnemu gospodarstvu oz. zgodovinskemu turizmu, ki naj združi moči in iz tega naredi veliko učno pot, skozi katero naj svetu razkrije (atraktivno!) resnico, da je pomenilo danes pozabljeno vrhunsko znanje pridobivanja železa tukajšnjega človeka skozi tisočletja v določenem obdobju pravzaprav gibalo evropske zgodovine. Torej enkratna priložnost za povsem novo vejo-tržno nišo v turizmu. Poveže pa se lahko tudi s potjo Bovških rudarjev čez Predel v Rabeljski rudnik, čeprav je ta kasnejša izvor, sovpada pa kot povezava te kotline z rudarsko Koroško.

MM

TRETJI VODNIK DEŽELNIH VIN S KONTROLIRANIM POREKLOM

Po uspehu, ki ga je bil lansko leto deležen *Vodnik vin s kontroliranim poreklom dežele Furlanije-Juljske Krajine*, so Trgovinske zbornice štirih pokrajin sklenile, da bodo tudi letos finančno podprle pobudo, ki je že v teku. Čeprav je našim vinogradnikom pobuda že znana, se strokovni službi Kmečke zveze zdi umestno, da jo še enkrat prikaže v glavnih obrisih. Namen pobude je predvsem ta, da domačo in širšo javnost seznanijo z najboljšo vinsko proizvodnjo dežele ter da spodbujajo proizvajalce k proizvodnji vedno kvalitetnejših vin. Obenem si vodnik postavlja kot cilj usmerjanje potrošnika pri izbiri vin in na ta način prispevek k rasti kulture uživanja vina.

Vinogradniki dobivajo v teh dneh ustrezne formularje za sodelovanje pri pobudi. Tržaška KZ vabi naše vinogradnike k sodelovanju, ker meni, da mora biti v vodniku tržaško vinogradništvo primum zastopano. Tudi to sredstvo lahko namreč učinkovito pripomore k spoznavanju naše vinogradniške stvarnosti ne le iz proizvodnega, temveč tudi iz narodnostnega pogleda.

V lanski izdaji vodnika so bile naše kmetije zadovoljivo prisotne, letos pa bi prisotnost domačih vinogradnikov lahko še porasla, saj se število naših vinogradnikov, ki proizvajajo izredno kakovostna vina, iz leta v leto veča. Zato KZ res poziva proizvajalce, naj pristopijo k pobudi, saj je prisotnost naših vin v tako elitni družbi prodoren uspeh tržaškega vinogradništva, hkrati pa priznanje za kmetijstvo vse pokrajine.

BROŠURA V SLOVENSKEM PREVODU

O VARNOSTI PRI DELU V KMETIJSKEM PODJETJU

V kmetijskem sektorju je varnost pri delu zelo pomembna, saj zelo pogosto prihaja do nesreč, kot pričajo vsakodnevne novice. Kmetovalci imajo namreč opravka z rezilnim orodjem in stroji, delajo tako na odprtem, kjer so pod vplivom vremenskih razmer (hud mraz ali prepekajoče sonce), s kemičnimi gnojili in drugimi sredstvi, z živalmi, žuželkami in še bi lahko naštevali. Vse to predstavlja potencialno nevarnost.

Varnost pri delu ureja zakonski odlok številka 626 iz leta 1994. Vsedržavna konfederacija Neposrednih obdelovalcev in njen patronat EPACA sta poskrbela za izdajo brošurice, kjer je na zelo poenostavljen in zato razumljiv način razloženo vse v zvezi z zakonom samim, ki je drugače precej kompliciran. Vzgojni in praktično informativni priročnik z naslovom *Varnost pri delu v kmetijskem podjetju* so izdali najprej v italijanščini, pred kratkim pa je izšel tudi v slovenskem prevodu, in sicer v

3.800 izvodih. Za prevod sta poskrbela Damjan Hlede in Valentina Pavio.

Brošurica je namenjena tako kmetijskim delodajalcem kot tudi delavcem. V naših krajih je veliko takih delavcev, ki na naše kmetije prihajajo za sezonsko delo z onstran meje. Tudi zato je slovenski prevod zelo dobrodošel.

Priročnik je pregleden, pripravljen je v obliki nekakšnega stripa z velikim številom zgovornih risb, ki na enostaven in dostopen način pri-

kažejo vsako od 4 tem: praktične napotke (v kmetijskem podjetju, pri pripravi zemljišča, pri obdelovanju, pobiranju, obrezovanju, živinoreji, v kleti, v stiskalnici za olje in pri t.i. multifunkcionalnih opravilih), individualno in kolektivno zaščito (t.j. naprave, delovna oblačila in oznake), najpogostejše nevarnosti (telesne nevarnosti, nevarnosti, povezane z držo, treslaji, izhlapevanjem, mikroklimo, prahovi, lestvami, ročnim premikanjem bremen, ropotom, požarom in električne nevarnosti), zakonske predpise in obveznosti (t.j. zakonodajo, splošne varnostne ukrepe, obveznosti delodajalca, pravice in dolžnosti delavcev, službo za preventivno in zaščito, oceno nevarnosti, predstavnik za varnost, zdravstveni nadzor) in prvo pomoč (osnovna pravila, poškodbe in rane, zlome in opeklino, zastrupitev in vročinski kap).

Člani Zveze neposrednih obdelovalcev bodo priročnik prejeli na dom po pošti, kdorkoli bi ga želel, pa ga lahko brezplačno dvigne na sedežu Zveze neposrednih obdelovalcev in patronata Epaca.

B.

ITALIJAN BALLAN ZMAGAL NA LONJERSKI DIRKI

Italijan Alessandro Ballan, ki pripada klubu CT Modal, je zmagovalac 27. mednarodne kolesarske dirke za trofejo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, ki jo kot vsako leto pripravlja Kolesarski klub Adrija iz Lonjerja in ki je potekala v nedeljo, 2. t.m.

150 kilometrov dolgo progo je prekolesaril v treh urah, 42 minutah in sedmih sekundah (3.42'07''), povprečna hitrost pa je znašala 40,6 km na uro. Na drugo mesto se je uvrstil Poljak Daniel Zych (GS Daver Pacific), tretji pa je bil Italijan Luca Conati (GS Zalf Desiree Fior). Nehvaležno četrto mesto je, ravno tako kot lani, zasedel Slovenec Matic Strgar (Radenska Rog). Med prvimi desetimi kolesarji, ki so prispeli do cilja, je še en Slovenec, in sicer Tomaž Nose (Krka).

FOTO KROMA

27. dirka za trofejo ZŠSDI se je kot ponavadi začela z neuradnim štartom v Lonjerju, od koder se je 160 kolesarjev, ki so pripadali 25 klubom iz desetih držav, v strnjeni skupini podalo do Barkovelj, kjer se je dirka tudi uradno začela nekaj minut po 13. uri. Uradni štarter dirke je bil predsednik italijanske kolesarske zveze Gian Carlo Ceruti. Po dveh kilometrih se je beležil prvi poskus bega: Italijan Mirko Calvi je namreč pridobil nekaj metrov prednosti, vendar ga je glavnina dohitela pri Trziču. Po 27 km pa je prišlo do ponovnega poskusa bega: tokrat sta bila protagonist dva kolesarja, in sicer Aldo Ino Ilesič ter Daniel Wasiewicz. Njuna pred-

nost je znašala tudi dve minuti, vendar se je njun beg zaključil pri Sesljanu.

Osrednji del proge je minil v znamenju kolesarjev Krke in Zalfa. Na Opčinah, ko je manjkalo približno 50 km do cilja, je pričelo rahlo deževati. Ceste so tako postale spolzke in nekateri kolesarji so tudi preizkusili trdoto asfalta, vendar na srečo ni prišlo do hujših padcev. Odločilna sta bila vzpona na Prebened in na Ključ,

kjer je v ospredju ostalo le še 24 kolesarjev. Prvi na gorskem cilju (Dazio) je bil Slovenec Tomaž Nose. Dirka se je nato kot običajno zaključila s ciljnim sprintom. Poljak Daniel Zych je namreč 500 metrov pred ciljem sprintal, sledil mu je Italijan Alessandro Ballan, ki pa je imel v sebi še toliko energije, da se je sto metrov pred ciljem pognal na pedala in kot prvi prekolesaril skozi cilj.

2003: VESOLJSKA ODISEJADA NOGOMETNEGA SISTEMA (3)

ANDREJ ČERNIC

Ko govorimo o umotvorih, ki v zadnjem mesecu tako razburjajo nogometne odvisnike, se debata sama po sebi sprevrže v vse prej kot laskavo ocenjevanje pobud, ki se rojevajo na sejah nogometne in druge industrijske zveze Confindustria, združenja Lega calcio. Med nosilce kaosa, ki je obrnil na glavo birokratski nogomet po uradih, je treba prišteti tudi glavni organ profesionalnega nogometa, italijansko nogometno zvezo FIGC. Približno v istem obdobju kot zveza Lega calcio je namreč svoj predlog reforme profesionalnega nogometa izdelala in javnosti predstavila tudi vse državna nogometna zveza, ki ji predseduje Franco Carraro (na sliki), mož z dolgimi izkušnjami med žogobrcarskimi belimi ovratniki.

Kaj pravzaprav predlaga Carraro? Njegova reforma predvideva zmanjšanje števila profesionalnih klubov. Nogometaši, ki služijo vsakdanji kruh izključno s tekanjem za usnjem na pravokotni travnati površini, bi odslej igrali v 114 in ne več v 128 ekipah na celotnem Apeninskem polotoku. V nasprotju z Gallianijevo idejo bi A-liga ostala nespremenjena. V najelitnejšem kakovostnem razredu bi še naprej nastopalo 18 ekip, ki bi merile moči vsaka z vsako. Ohranil bi se torej sistem po italijansko z eno samo skupino. Prava revolucija bi doletela kakovostno šibkejši ligi. B-liga bi po no-

vem štela 36 ekip (danes 20), ki naj bi jih zveza razdelila v dve skupini po osemnajst. Tak sistem bi po prvotnih predvidevanjih Carrara in sodelavcev stopil v veljavo s sezono 2005-06. Stopnja potresa, ki bi ga v C-ligi povzročila refor-

ma zveze, bi bila še močnejša in posledice radikalnejše. V sezoni 2004-05 naj bi se C-ligaši "razbili" v štiri skupine po 20 ekip, v naslednjem "nogometnem letu" 2005-06 pa bi se število skupin zmanjšalo na tri. V vsaki izmed teh bi še vedno tekmovalo 20 ekip.

Predlog ustanovitve super A-lige in izničenja B-lige, ki ju je iznesla zveza Lega calcio, in ideja o "normalni" A-ligi in super "B-ligi", ki je zrasla na njivi italijanske nogometne zveze, sta v ostrem nasprotju med seboj. Pravzaprav Gallianijev predlog lahko označimo kot reakcijo na Carrarov načrt reforme. Po Gallianijevih besedah (*La Repubblica*, 31. januar 2003) je zveza Lega calcio soglasno zavrnila predlog italijanske nogometne zveze. Carraro je klubom očital, da so spremembe, ki jih želi vnesti njihovo združenje, le pro-

vokacija. Galliani je odvrnil, da je predlog zveze, ki ji predseduje, pravzaprav odgovor na Carrarovo priganjanje. Predsednik najvišjega državnega nogometnega organa naj bi namreč po Gallianijevih besedah zvezo Lega calcio silil v to, da predstavi svoj predlog, če sama ni zadovoljna s tistim, ki ga je predstavila italijanska nogometna zveza. Carrarova FIGC po drugi strani meni, da je nogometni sistem s 128 profesionalnimi klubi anomalija, ki vodi mnoge ekipe v bankrot. Ne nazadnje pa se je v spor vmešala še zveza ekip C-lige. Njen predsednik Mario Macalli je velike gospode nogometa obtožil, da se obnašajo, kot da bi mali C-ligaši sploh ne obstajali. V dneh, ko je bila polemika najbolj vroča, je celo omenil možnost, da bi tretjeligaški prekržali roke in za nedoloten čas prekinili prvenstvo.

Na dan so torej prišla številna mnenja in gledanja na prihodnost nogometnega sistema. Ideje in predlogi so med seboj tako različni, da bo v kratkem času težko priti do konkretnih rešitev. Problemi, ki so spravili nogomet na kolena, so predvsem ekonomske narave. Finančne težave je nemogoče rešiti samo s pomočjo strukturnih reform ali z zmanjšanjem števila profesionalnih klubov. Potrebne so korenitejšje reforme, ki segajo globlje v trenutno nogometno realnost. Glede tega pa... na zahodu nič novega.

DALJE

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (17)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

Najvišjo točko etape sem dosegel pri spomeniku žrtvam španske civilne vojne, skoraj 1200 metrov visoko. Potem se je začela pot počasi spuščati. Nebo je bilo še naprej jasno, vse do zavetišča v San Juan de Ortega pa so vladali borovci. Ker sem bil seznanjen s tem, da tudi v tamkajšnjem zavetišču ni tople vode, predvsem pa zato, ker sem čutil, da imam na razpolago še precej energije, sem se ustavil le za kratek čas, da sem si malo odpočil in se podkrepil, potem pa nadaljeval do 6 kilometrov oddaljene vasi Atapuerca.

Ze ob prihodu v San Juan (na sliki) me je spremljal močan veter, med nadaljevanjem pa se je še okrepil in če ne bi bil vajen domače burje, bi se ob vse hujšem zaganjanju najverjetneje počutil precej nelagodno. Na trenutke je bilo prav "špasno", saj me je, kljub temu da sem skupaj z nahrbtnikom tehtal dobrih devetdeset kilogramov, kar

nekajkrat premaknilo z začrtane poti in skorajda položilo na tla.

V vasi Ages, 2 kilometra pred Atapuerco, je stal znak, na katerem je pisalo, da je do Santiaga še 518 kilometrov. Tam sem srečal Nizozemko Paulin in Avstralca Maxa in skupaj smo nadaljevali do Atapuerce. Oba si bom, pa naj se še tako smešno sliši, zapomnil predvsem po nogah. Max, star okrog 55 let, je imel tako suhe in krive noge, da sem se čudil, kako se lahko obdrži na njih ob tistih silovitih sunkih vetra; Pauline, ki se je bližala štiridesetim, pa je hodila na dveh dolgih in vitkih, a tudi jekleno mišičastih nogah, ki so me z estetskega vidika preprosto obsedle. Z obema sem se dobro ujel (z Maxom in Pauline, ne z nogama).

Tik pred Atapuerco smo našli na domačini, ki je s starim mercedesom obtičal v grapi ob cesti. S skupnimi močmi smo dvignili zadnji

del avtomobila, da je lahko zapeljal na ravno podlago, potem pa z dobrim občutkom, ker smo mu pomagali, prehodili še tistih zadnjih nekaj ovinkov do majhne vasi, ki slovi po zaslugi bližnjega arheološkega najdišča Sierra de Atapuerca, kjer so odkrili boja najstarejše grobišče homo sapiensa v Evropi.

Nepozabni družabni večer v Atapuerci

Zavetišče je bilo naravnost čudovito. Hiška je bila restavriran posnetek tradicionalne pastirske kočice. V njeni notranjosti je prevladoval les. Ko smo vstopili, v njej nismo našli oskrbnika, pa tudi v skupinski spalnici so bile zase-

dene le tri postelje od dvasjetih. Medtem ko sem bil pod tušem, je prišlo še nekaj pohodnikov, med njimi tudi Carlyse in njen "fotr".

Prej idilično mirno notranjost je v trenutku zapolnila s svojo gostobesednostjo, njeni bližini pa sem se po pet minut trajajočem pozdravnem nagovoru ob ponovnem srečanju, med katerim sem izvedel vse podrobnosti njegove doživljanja pred kratkim zaključene etape, ki jo je večji del spremljala s pogledom skozi okno najetega taksija, kar spretno izogibal. Zdelo se mi je kot stroj za požiranje človeške energije in čeprav je bila zaradi kubanskih ko-

renin vseh grehov vredna, sem se držal čim bolj daleč stran.

Ko sem se po krajšem počitku odpravil na sprehod po bližnji okolici, me je presenetil "strupen" mrak. Veter je še vedno divjal in, čeprav je bilo jasno, se je kar dobro poznalo, da leži Atapuerca skoraj 1100 metrov nad morjem. Takoj za hišo sem naletel na čredo ovac. Z njimi je bil tudi mlad, kakšne štiri mesece star bodoči čuvaj, ki ga je radovednost takoj privlekla bliže. Očitno je bilo, da bo zrasel v impozantno mrcino, kakršnih sem videl med potjo že kar nekaj. Šape je imel že večje od odraslega nemškega ovčarja, igriv pa je bil kot mlad muček. S špičastimi zobki je začel takoj grizljati nastavljen roko in skakati po meni, da sem ga moral sem pa tja malo obrzdati, sicer pa sva se odlično ujela. Če bi bilo mogoče, bi ga vzel kar s seboj, tako mi je prihrasel k srcu.

Znamenitega grobišča si sicer nisem ogledal, zato pa sem v edini vaški gostilni preživel enega najlepših večerov na Caminu. Oskrbnica nam je, ko je prišla po denar, omenila, da v El Palomarju, ki se je imenovalo gostišče, pri-

pravljajo izvrstno hrano. Večina se nas je odločila, da preverimo, ali to drži, in tako smo se v skupini desetih podali topli večerji naproti.

Lastnik je bil v vlogi natakarka tako glasen, da je preglasil celo Carlyse, ki je bila tudi zraven in je kar nekoliko užaljeno utihnila, predvsem pa je bil zabaven in poln "kelnerskih fint". Hrana, ki jo je nosil na mizo, je bila res okusna, še bolj pa sem bil navdušen nad vinom. Bilo je tako sladko, da sem ga pil kot sirup, ker pa je bilo tudi močno, sem kmalu spoznal, da me čaka jutro z grenkim priokusom slabosti po prekropani noči. A sem še naprej srkal, saj je bilo vdušje res enkratno.

Poleg že omenjene Carlyse in njenega očeta Juana Carlosa, ki je mladost preživel na Kubi in me je kmalu prepričal, da je zanimiv in razgledan človek, sta zraven mene sedela še Max in Pauline, na drugem koncu mize pa še starejši Škot, ki je povedal, da živi v Hong Kongu, mlada Francoza, fant in punca, ki sta bila bolj tiho, pa še mlajši Brazilec in starejši Španec. Res prestra mednarodna zasedba.

DALJE

NEVSAKDANJE PRAZNOVANJE DNEVA SPOMINA

150 TRŽAŠKIH IN GORIŠKIH SKAVTOV PREPLAVILO ZILJSKO DOLINO

"Pripravljeni so zapustiti vse, lastno udobnost in želje, da bi opravili svoje delo. To pa zato, ker je njihova dolžnost." (Baden Powell). In res se je 150 skavtov iz Trsta in Gorice odločilo, da zapusti udobnost svojih kavčev, želje toplega in obilnega nedeljskega kosila ali nogometne tekme, da bi se udeležilo izleta, ki ga je Slovenska zamejska skavtska organizacija pripravila za vse svoje člane. Izlet je bil namenjen praznovanju Dneva spomina, to je dneva, ko se vseh 28 milijonov skavtov sveta spomni svojega ustanovitelja, lorda Roberta Stevensona Smitha Badna Powella.

Cilj letošnjega izleta sta bili vasi Zahomec in Bistrica v Ziljski dolini na Koroškem, saj so se slovenski skavti iz Italije želeli srečati tudi s koroškimi brati in sestrami, ki so se res pridružili skupnemu praznovanju in s svojimi vrstniki preživeli izredno prijeten in vesel dan v toplih objemih sončnih žarkov, na popolnoma zasneženih poljih in gozdom ter v prijetni družbi. Po uvodnem skupnem zboru s skavtskimi molitvami in skavtsko pesmijo sta deželna načelnika Srčkana mravlja (Katja Tommasi) in Zamišljeni nosorog (Francesco Biancuzzi) poudarila pomen Ba-

le s kepanjem, sankanjem in drsanjem, nekateri bolj delavni pa so si iz snega pripravili tudi iglu. Izvidniki in vodnice pa so morali istočasno prestati številne preizkušnje: izmeriti višino gore nad vasjo, narediti razne vezave, napisati članek in prošnje za sv. mašo, zakuriti ogenj v snegu in si na tem ognju tudi speči twist, prenašati ranjenca čez ovire ipd. Klanovci pa so se zbrali in razmišljali o figuri Badna Powella, pregledali njegovo življenje in delo, njegovo skrb za mladino, njegove pedagoške prijeme in si v petih delavnicah (beseda, igra, gib, ples in glasba) zamislili kratko gledališko predstavo na temo življenja Badna Powella.

Ko so se popoldne ob treh vsi skavti prenehali potepati

bora so po vsem svetu zelo vidni. Med prizori so klanovci s pomočjo noviciatov zapeli nekaj pesmi in zaplesali nekaj plesov, po vsakem prizoru pa so prebrali pomenljiva sporočila, ki jih Baden Powell namenja vsem članom skavtske organizacije. Med tabornim ognjem so tudi izvidniki in vodnice prikazali svoj skeč, vse prisotne pa je pozdravil načelnik SKSS (Slovenski koroški skavti in skavtinja) Peter Krištof.

Po tabornem ognju so se skavti podali v bližnjo župnijsko cerkev, kjer je skavtski cerkveni asistent p. Mirko Pelicon, ki je sicer spremljal skavte cel dan, daroval sv. mašo ob somaševanju domačega župnika, g. Stanka Trapa, kateri se je pridružil tudi lepa skupina domačinov. Med sv. mašo, ki so jo s svojimi pesmi in prošnjami oblikovali sami skavti, je p. Mirko v svoji homiliji poudaril predvsem pomen odgovornosti in svoje besede tako namenil v glavnem starejšim članom organizacije. Bodisi klanovci kot voditelji se morajo namreč zavedati odgovornosti, ki jo imajo, ko vodijo mlajše člane, morajo jim posredovati tiste pozitivne vrednote, ki jih je Baden Powell nakazal, in končno naj se zavedajo, da, ko vlagajo toliko truda, časa in energij v delovanje skavtske organizacije, tega ne delajo samo zaradi drugih, ampak tudi in predvsem zase, saj samo takrat, ko človek začne svojem bližnjemu veliko dajati, obogati samega sebe in obenem tudi veliko prejema v povračilo. Povračilo seveda je v tem primeru čustvene in duhovne narave. Med sv. mašo so skavti sestavili tudi puzzle. Vsi udeleženci izleta so namreč v teku dneva po raznih preizkušnjah dobili kos kartona: vsak je nato stopil do oltarja in položil svoj kos na pravo mesto, tako da se je na koncu ob oltarju prikazal simbol organizacije. Po tem obredu pa so skavti obnovili skavtsko obljubo.

V zaključnem zboru so se tako vsi še enkrat zbrali v krogu, se pozdravili in si zaželeli srečno pot. Izlet pa se ni zaključil tu, saj se je prepevanje in veselje nadaljevalo še na poti domov v avtobusih.

(J.C)

den Powellovih štirih točk skavtskega oblikovanja (značaj, zdravje in telesna moč, ročne spretnosti ter služenje bližnjemu). V jutranjih urah je nato program stekel ločeno po vejah: sredi zasnežene pokrajine so tako s pomočjo volčičev in volkuljic zrasli veliki snežaki, ki so okoli vratu imeli rute, šale, na glavah pa slamnate lase in najrazličnejše čepice, v rokah pa prav tako toteme, zastave, palice; en sneženi mož je celo imel čevlje na svojih nogah. Potem pa so morale lisice loviti zajce, ki so na teh poljih iskali svoje korenčke, Akele, Bagheere, Balooji, kače Kaa in Chili pa so morali tekati in se plaziti po snegu, da bi dosegli delčke puzzla, s katerimi so ob koncu sestavili Powellovo sporočilo najmlajšim, naj bodo v svojem življenju, kljub težavam, vedno veseli, "saj si skavti, tudi v težavah, živizga in poje". Igre so se nato zaključile

po gozdom in poljih v okoličih vasi, so se ponovno zbrali v dvorani domačega športnega društva Zahomec. Ob toplem čaju so se mlajši člani posedli po dvorani in sledili prizorom iz Baden Powellovega življenja, ki so ga oblikovali klanovci. Prizorov je bilo več, vsi so bili zelo lepo igrani, tako da so lahko starejši člani lepo prikazali mlajšim vrednote, ki jih je hotel Baden Powell posredovati z ustanovitvijo skavtske organizacije. Tako so lahko gledalci spoznali, kako bogato in doživeto življenje je imel prvi skavti: bil je namreč vojak in kot tak se bojeval v Indiji, Afganistanu in Južni Afriki. Na začetku prejšnjega stoletja pa se je odločil, da se bo posvetil mladim in jim uredil tako strukturo, ki bi jih vzgajala v dobre in lojalne državljane. Leta 1907 je z dvainvajsetimi fanati izpeljal prvi tabor na otoku Brownsea in rezultati tega ta-

PREJELI SMO

SLOVENIJA IN EVROPSKA UNIJA

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu je 24. februarja govoril dr. France Bučar, prvi predsednik slovenskega parlamenta, o demokratizaciji, osamosvojitvi in vstopanju Slovenije v EU.

Leta 1997 je g. Bučar v prispevku *Kako naprej?* v knjigi *Slovenija - Danes in nikdar več?* (samozaložba Gibanja 23. december) zapisal, da je Španski kompromis nacionalna katastrofa in popolna kapitulacija slovenske politike pred Italijani, ki so izsilili predkupno pravico za slovensko zemljo, saj je "nakup zemljišč sam po sebi postal sredstvo za bistveno višje cilje italijanskega imperializma". Leta 2001 je v prispevku *Regionalizacija Slovenije* za knjigo *Razkosanje Slovenije* (ista založba) opozoril pred nevarnostjo oblikovanja čezmejnih pokrajin: "Take pokrajine bi bile za nekdanje imperialne sile zelo elegantna oblika, da si ponovno prisvojijo ozemlja, ki so jih izgubile z narodno osamosvojitvijo novo nastalih manjših držav in to brez odkritega nasilja, celo sklicujoč se na nove oblike evropskega povezovanja." Pri tem je izpostavil odnos Italije do Istre in Slovenskega Primorja. Pričakoval sem zato, da

bo g. Bučar kritično spregovoril o škodljivih posledicah, ki jih daljnoročno prinaša vstop Slovenije v EU zaradi nakupa nepremičnin in priseljevanja državljanov EU (zlasti sosedov!), ki bo sčasoma spremenilo narodno sestavo prebivalstva. Ponovil je že neštetokrat slišano "samoumevno" misel, da izbere ni, ker je bodočnost Slovenije samo v EU, ni pa povedal, kaj nam "grozi", če ostanemo samostojni. Ali nam bo EU zaprla trg in ogrozila naše gospodarstvo? Ali hoče EU destabilizacijo samostojne Slovenije? Rekel je, da bo vse odvisno od nas, kako bomo izkoristili priložnosti, ki nam jih bo nudila EU.

Ob odprtju nepremičninskega trga je slovenska vlada državljanom delila "instant" pomirjevalno tableto: "strahovi o razprodaji in navalu tujcev na slovenski nepremičninski trg so neutemeljeni". Ali lahko vlada dokaže, da ne bo daljnoročnih demografskih sprememb in ogrožanja obmejnih krajev zaradi priseljevanja številnejših in denarno močnejših sosedov? Ali lahko dokaže, da ni res, da bo vse odvisno od mase individualistov, ki jih ne briga skupno dobro, ampak le lasten žep?

G. Bučar je omenil, da v znameniti 57. št. *Nove revije* ni govora o samostojni Sloveniji, kar potrjuje, da na začetku poti v demokracijo samostojna Slovenija ni bila samoumevna. Takrat je DEMOS zelo resno vzel nevarnost vojaškega posega JLA. Prva demokratično izvoljena oblast ni podcenjevala te nevarnosti, kar bi lahko bilo usodno za osamosvojitve. 23. decembra 1990 je na plebiscitu prevladal pogum za tvegano odločitev, ki jo je bilo treba kasneje obvarovati z vojaško silo. Danes nam ne grozi naval, ampak dolgoročen proces priseljevanja zaradi svobodnega pretoka, ki ga od nas zahteva EU. Podcenjevanje te nevarnosti pa bo vendar lahko usodno. Morda zadnja možnost, da se prepreči razprodaja slovenske zemlje, je zavrnitev vstopa Slovenije v EU na referendumu.

Tudi danes samostojnost ni samoumevna. Danes je tako kot 23. decembra 1990 treba imeti pogum: takrat za samostojnost, danes za ohranitev samostojnosti. "Če pa pogum in um drugače pravi, kaj tarnáš, da te tujec v lice bije, še krivi hrbet na udar nastavi!" (Rudolf Maister, 1913).

BORIS ARTAČ

MEDNARODNA KRIZA

KDO SE UPIRA VOJNI

MILAN GREGORIČ

Že nekaj časa smo pričali razgreti polemiki okrog vstopanja Slovenije v Nato, v kateri se naraščajoči antiamerikanizem pogosto povezuje z levičarsko-komunističnim duhom. Glede Nata sam menim, da obe strani po nepotrebnem dramaturgizirata stvar in da ne bi bila nobena tragedija, niti če bi stopili vanj, niti če bi ostali zunaj. Stvar ni črna-bela, ne tako ne drugače. Eno je npr. Nato z ZDA, na čelu pod Clintonom, drugo pa pod Bushem. Zato si bom v tem kritičnem trenutku za Nato na referendumu verjetno nekoliko zatislil nos in glasoval za vstop vanj. V prepričanju, da je Evropa s svojimi bridkimi zgodovinskimi izkušnjami dovolj zreła, da se ne bo dala kar tako zapeljati v kake vojaške avanture. Zato bi se tukaj ognil razpravi o Natu, kot bi se tudi ognil razpravi o Sadamu Huseinu, ki je brez dvoma okruten samodržec, ki je povzročil svojim ljudem in sosedom že veliko gorja in bi zato moral zginiti s politične scene. Vendar ne za ceno vojne, v kateri nastradajo v glavnem nedolžni, saj si sam že išče kako toplo zavetje kje v izgnanstvu. V tem sestavku bi se želel dotakniti predvsem povezovanja antiamerikanizma z levičarsko-komunističnim duhom, ki se mi

danes zdi nekoliko depasirano. Ni mi namreč poznana nobena odmevna protiameriška oziroma protivojna izjava iz ust kakšnega uradnega predstavnika naše ZLSD, ki si, očitno, v glavnem greje svoje udobne fotelje in varuje svoje (izdatne) tople obroke. Tudi predstavniki preživelih komunističnih držav v glavnem molčijo. Tisti pa, ki ne odobravajo vojaškega posega v Iraku brez soglasja OZN (npr. Kitajska), so zelo zadržani v svojih izjavah. Da ne govorimo o tem, da se pa Rusi po zadnjih informacijah dobesedno slinijo okrog Američanov, da bi lahko po sesutju Sadama Huseina obdržali vsaj dosedanji raven izkoriščanja bogatih iraških naftnih vrelcev. Ob mirovniških, zelenih, protiglobalizacijskih in drugih podobnih gibanjih prihajajo danes najostrejše obsodbe proti vojni v Iraku in samovolji ZDA predvsem iz cerkvenih krogov. Vatikanski predstavnik Tauran je npr. dejal, da bi se v primeru napada ZDA brez soglasja OZN "sesul ves sistem mednarodnega uravnavanja problemov in bi prevladal zakon džungle". Kajti "preventivna vojna ni predvidena v listini OZN". Znani so številni protivojni pozivi papeža Janeza Pavla II. Predstavnik papeškega sveta za pravičnost in mir nadškof Renato Martino pa je šel še dlje,

rekoč, "da vojna, ki si jo želijo Američani, nikakor ni pravična" in da "stojijo za njo verjetno ekonomski interesi." Hkrati je opozoril, da bi bila reakcija muslimanskega sveta na vojno odločna in ostrina bi se terorizem gotovo dramatično povečal. Znane so obsodbe vojne tudi s strani drugih cerkva in posebej (katoliške) škofovske konference v ZDA. Vodja anglikanske cerkve Williams je npr. obsodil politiko, ki načrtuje velika pustošenja in trpljenje, in obračajoč se na Busha in Blaira, še dodal, "da tvegajo storiti največje napake prav tisti ljudje, ki jih je družba imela za najbolj modre." Nek drug visoki cerkveni dostojanstvenik pa je posebej dejal, da ni bilo doslej pri poskusu opravičevanja nekega dejanja še nikoli v zraku toliko dvoličnosti kot v tem trenutku. Tudi po zaslugi sedanjih spontanih množičnih demonstracij bi tako lahko rekli, da se vojni in samovolji ZDA upira predvsem kritična vest človeštva, znatraj katere imajo religije svoje pomembno mesto. Največ zaslug za to protiameriško vzdušje pa ima sama Bushova administracija, ki izkorišča tragični dogodek 11. septembra ne samo da upravičen boj proti terorizmu, ampak tudi za to, da bi uvajala po svetu red po lastni podobi in potrebah in to z argumentom moči, ne pa z močjo argumentov.